PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale 1 gruppo - Cena 35 lir

Leta XVI. - Št. 305 (4768)

TRST, sobota 24. decembra 1960

Gromiko poudaril željo sovjetske vlade za izboljšanje odnosov med SZ in ZDA

Podpora predlogu Nkrumaha, naj Afrika postane neatomsko področje Sprememba NATO v atomsko silo bi dejansko pomenila, da bi Zahodna Nemčija postala atomska sila - Priznanje nevezanim državam za prizadevanje za sporazum o razorožitvi - Želja, naj bi se sodelovanje z Jugoslavijo v borbi za mir še dalje razvijalo

MOSKVA, 23. — Zasedanje vrhovnega sovjeta SZ se je danes zaključilo s poročilom zunanjega ministra Gromika o zunanji politiki Sovjetske zveze. Vrhovni sovjet je to politiko soglasno odobril. V svojem govoru je Gromiko izjavil, da sovjetska vlada obžaluje, ker so se odnosi med Sovjetsko zvezo in ZDA poslabšali, in želi, sedaj ko je prišel na oblast Kennedy, da bi se ti odnosi povrnili na pot, na kateri so bili za časa Roosevelta.

Gromiko je poudaril, da politika miroljubnega sožitja med državami z različnim socialnim in političnim ustrojem dobiva povsod vedno večje število pripadnikov. Poudaril je zatem naraščajočo gospodarsko in vojaško moč socialističnega «tabora» in je dejal, da je imperializem prisiljen popuščati. Pri tem je poudaril, da je prišel čas, ko je mogoče zaustaviti poizkuse napadalcev, da sprožijo svetovno vojno, in da se ustvarjajo pogoji, v katerih se vojna lahko eliminira iz življenja človeštva.

«Zadnje zasedanje glavne skupščine OZN, je nadaljeval Gromiko, je pokazalo, da je blizu čas, ko bo Kitajska zavzela svoje zakonito mesto v Združenih narodih.» Dalje je izjavil, da sovjetska vlada v celoti podpira predlog predsednika Gane Nkrumaha, naj se Afrika spremeni v področje brez jedrskega orožja in brez raketnih izstrelkov in kjer naj se ukinejo vsa tuja vojaška oporišča.

O Hammarskjoeldu je Gromiko izjavil: «Dejavnost gospoda Hammarskjoelda in njegovih pristašev v Kongu je delovanje podpornikov kolonializma. Sedaj je postalo jasno, kako nujno je, da se napravi red v Organizaciji združenih narodov. Tendenca v mednarodnih zadevah, ki jo zastopajo imperialistične države, postaja vsako leto šibkejša,» je nadaljeval Gromiko, in dodal, da vojaški bloki NATO, SEATO in CENTO propadajo, postajajo vedno šibkejši in politika njihovih zagovornikov dobiva udarec za udarcem.

Glede Alžirije je Gromiko izjavil: «Resolucija glavne skupščine OZN o alžirskem vprašanju je nov dokaz dejstva, da dobiva pravična stvar alžirskega ljudstva podporo ogromne večine držav sveta. Z navzočnostjo francoske vojske 800.000 mož v Alžiriji ne more biti referendum, ki ga organizirajo Francozi v tej deželi, nič drugega nego burka.»

O Laosu je izjavil: «Sovjetska zveza odločno podpira neodvisnost in nevtralnost Laosa v skladu z voljo laoškega ljudstva.»

O razorožitvi je Gromiko izjavil: «Sovjetska zveza je pripravljena sprejeti vsako nadzorstvo, če in kadar bodo zahodne države sprejele predlog za popolno in splošno razorožitev. Zahodne države so zgubile pravico označevati se zagovornice nadzorstva. Dejansko nasprotujejo ne samo razorožitvi, temveč tudi nadzorstvu nad razorožitvijo. Sovjetska vlada je mnenja, da bi sklicanje izrednega zasedanja skupščine Združenih narodov ob udeležbi državnih poglavarjev ali vladnih predsednikov bila koristna za rešitev razorožitvenega vprašanja.»

V zvezi z NATO je Gromiko med drugim izjavil: «Sprememba NATO v atomsko silo bi dejansko pomenila spremembo Zahodne Nemčije v atomsko silo. Poročilo nedavnega zasedanja NATO v Parizu je skupek običajnih starih protisovjetskih in protikomunističnih gesel, ki si jih je NATO izposodila iz Goebbelsove zakladnice.»

Gromiko je tudi poudaril, da bi sprememba Zahodne Nemčije v jedrsko silo nudila kmalu tej državi možnost, da zahteva revizijo sedanjih evropskih meja. «Na prvi pogled, je nadaljeval, se zdi, da je Norstadov načrt o jedrski opremi NATO zadoščenje vsem članom atlantskega bloka kot članom «jedrske sile». Toda dejansko je res, da se ima namen dati jedrsko orožje na razpolago poveljstvu NATO, ki bo imelo pravico odločati o izstreljevanju raketnih izstrelkov brez odobritve prizadetih vlad in tem manj parlamentov. Toda kaj bo ostalo od ustave in zakonov ZDA, če bo poveljstvo NATO lahko potegnilo ZDA v jedrsko bojno brez privolitve predsednika ali kongresa? Kaj bo ostalo od ustav in zakonov drugih držav NATO, če bo usoda vseh teh držav in njihovih narodov v rokah Norstadov in Speidlov? Četrta jedrska sila se pod skrbnejšo proučitvijo prikaže kot sila generalov, ki lahko potisnejo na gumb jedrske vojne.»

Gromiko je napadel Mac Millana, ker je dovolil ZDA na Škotskem oporišče za podmornice, oborožene z izstrelki «Polaris». Nemogoče je, je izjavil, razumeti Mac Millanovo odločitev, ki je v tolikšnem nasprotju z njegovo previdnostjo in z zdravim razumom, ki sta tipično angleška. Nedvomno je za Veliko Britanijo druga pot: angleška vlada bi morala odpraviti oporišča in začeti pogajanja.»

Zatem je Gromiko poudaril, da je med evropskimi vprašanji glavno vprašanje, ki razdvaja Sovjetsko zvezo in zahodne države, vprašanje sklenitve nemške mirovne pogodbe. Dodal je: «Sovjetska vlada bi si želela verjeti, da bodo ZDA in druge zahodne države zavzele bolj zdravo stališče in upoštevale dejansko stanje, ki je nastalo v Nemčiji in v Evropi.»

Gromiko je izjavil tudi, da so se tesnj bratski stiki med SZ in drugimi socialističnimi državami okrepili količinsko in kakovostno v letu 1960 in da socialistične države nastopajo kot prijatelji in bratje v enotni fronti glede najvažnejših mednarodnih vprašanj in predvsem glede najnujnejšega vprašanja današnjega časa, ki je vprašanje vojne in miru.

Pozdravil je napore nevezanih držav za pospešitev sporazuma o splošni in popolni razorožitvi in je dodal: «Glede tega vprašanja so vsi združeni z nami, mi sestavljamo skupno fronto, ki je fronta pobornikov razorožitve.»

Kar se tiče odnosov med Sovjetsko zvezo in ZDA, je Gromiko izjavil: «Sovjetska vlada obžaluje, ker so se odnosi med Sovjetsko zvezo in ZDA nedavno vidno poslabšali. Sovjetska vlada želi sedaj, ko je prišel na oblast gospod Kennedy, naj se sovjetsko-ameriški odnosi povrnejo na pot, na kateri so bili za časa Franklina Roosevelta. Pooblaščen sem izjaviti, da je sovjetska vlada v celoti pripravljena zavzeti se za splošno izboljšanje sovjetsko-ameriških odnosov.» Te besede je 1500 poslancev vrhovnega sovjeta ob navzočnosti Hruščeva ter članov prezidija in vlade burno pozdravilo.

Kar se tiče odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, je Gromiko izjavil, da se ti odnosi «lahko označijo za dobre». «Sovjetska vlada, je dodal, upa, da se bo sodelovanje med obema državama v borbi za mir in za omilitev mednarodne napetosti uspešno razvijalo.»

V svojem poročilu je Gromiko dalje dejal: «Osvobodilna vojna alžirskega ljudstva se širi, vojna divja v Laosu. To, kar se dogaja v Kongu, v Alžiriji in v Laosu po krivdi imperialističnih držav, je tragedija za narode tamkajšnjih dežel, toda je tudi uvod v njihovo popolno osvoboditev izpod tuje nadvlade, v njihov pravi narodni preporod. Stari dominij tujih monopolov v državah Latinske Amerike se je zrahljal. Zarja narodne neodvisnosti, svobode in napredka, ki je vstala na Karibskem področju, v bivši polkoloniji ZDA, na otoku Kubi, je vidna narodom mnogo dlje od ameriške celine. Danes ni na zemljevidu oddaljenih neraziskanih krajev, kakor se je to tudi nedavno pokazalo, ni krajev, kamor ne bi dospeli udarni valovi glavnih in pogostoma razburkanih dogodkov mednarodnega življenja.»

Naser o izraelski atomski bombi

PORT SAID, 23. — Predsednik ZAR Naser je ob komemoraciji dogodkov leta 1956 govoril v Port Saidu. Med drugim je izjavil, da, če bo Izrael zgradil svojo atomsko bombo, bo tudi ZAR za vsako ceno imela svojo bombo. Dodal je: «Če bomo gotovi, da Izrael gradi atomsko bombo, bo to začetek vojne med nami in Izraelom. Uničiti bomo morali oporišče napada.»

Dalje je Naser izjavil: «Atlantski pakt je naš glavni sovražnik, ker daje Franciji orožje za nadaljevanje vojne v Alžiriji in skuša dobaviti Izraelu atomsko bombo. Leta 1956 nismo klonili pred francosko-angleškim ultimatom, ko smo vedeli, da ima Velika Britanija atomske bombe in mnogo močnejše sile od naših. Tudi danes se ljudstvo ZAR ne bo dalo ustrahovati. Glasovi, da Izrael gradi atomsko bombo, morajo strniti Arabce v njihovi arabski enotnosti in arabskem nacionalizmu.»

Naser je danes postavil temeljni kamen za novo ladjedelnico v Port Saidu. Prisostvoval je tudi splavitvi prve ladje, ki so jo v celoti zgradili v ZAR. Gre za 3245-tonsko trgovska ladjo, ki bo nastopila redno plovbo junija prihodnjega leta.

Z večerajšnje Kunčeve tiskovne konference

Za točno izvedbo sklepov Varnostnega sveta o Kongu

Jugoslavija zahteva neovirano plovbo svojih ladij po odprtem morju Poročilo o jugoslovansko-italijanskih razgovorih v Bariju

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da glasovanje v generalni skupščini Združenih narodov o predloženih resolucijah kaže, da večina članic ne odobrava načina, po katerem poveljstvo OZN v Kongu izvaja resolucije Varnostnega sveta in generalne skupščine. Kunc je poudaril, da se nedtem nadaljuje kolonialistična intervencija, da se kriza lahko reši s točno izvedbo sprejetih sklepov in da nadaljevanje dosedanjega stanja prinaša samo nove težave in večje nevarnosti. Zastopnik državnega tajništva je pozdravil skupno deklaracijo, ki so jo predsedniki ZAR, Gane in Gvineje poslali OZN, v kateri zahtevajo normalizacijo stanja v Kongu, in je ugotovil, da so stališča, ki so jih prikazali v deklaraciji, v mnogočem enaka s stališčem Jugoslavije.

Kunc je dodal, da je ravnanje francoskih vojnih ladij, ki so zadnje dni zaustavile na odprtem morju jugoslovanske ladje «Srbijo», «Dubravo» in «Martin Krpan» in nekatere ladje drugih držav, zavzelo tak obseg, da je to postalo mednarodno vprašanje. «Bilo bi normalno pričakovati, je izjavil Kunc, da bi se neko mednarodno telo zavzelo, da bi se zaščitila splošno sprejeta načela o svobodi plovbe na odprtem morju. Državno tajništvo za zunanje zadeve Jugoslavije je včeraj v zvezi s tem ravnanjem francoskih vojnih ladij odločno protestiralo pri francoskem veleposlaništvu v Beogradu in zahtevalo, naj se vrne tovor, ki je bil zaplenjen na ladji «Martin Krpan». Jugoslovansko državno tajništvo si je pridržalo pravico, da dodatno zahteva povračilo škode jugoslovanskim podjetjem. «Če se bo ta praksa nadaljevala, je poudaril Kunc, bo jugoslovanska vlada prisiljena, da postavi to vprašanje pred ustrezne mednarodne forume, da bi zagotovila zakonitost neovirane plovbe jugoslovanskih ladij po odprtem morju.»

Danes se je vrnila iz Italije jugoslovanska delegacija, ki je na tridnevnem sestanku z italijanskimi zastopniki v Bariju razpravljala o možnosti povečane trgovinske izmenjave in razvoja gospodarskega sodelovanja Jugoslavije z južno Italijo. Sestanka se je udeležilo okrog 80 gospodarstvenikov Jugoslavije in Italije. Vodja jugoslovanske delegacije Dušan Dragosavac je po vrnitvi v Beograd izjavil, da je bil sestanek v Bariju zelo koristen, da je dal pobudo za povečanje trgovinske izmenjave Jugoslavije z južno Italijo. Dragosavac je poudaril, da so se uradni italijanski zastopniki zelo pohvalno izrazili o jugoslovanskem gospodarstvu in priporočili gospodarstvenikom južne Italije, da poglobijo sodelovanje z jugoslovanskimi podjetji na področju zunanje trgovine in turizma.

Poleg tradicionalnih kmetijsko-prehrambenih izdelkov so se zastopniki južne Italije zanimali tudi za uvoz raznih jugoslovanskih industrijskih izdelkov. Toda za povečanje uvoza v Italijo je potrebno liberalizirati uvoz in povečati kontingente. Uradni zastopniki Italije so na izjavo Dragosavca obljubili zadevno podporo pri zagotovitvi potrebnih pogojev. Prav tako so zastopniki južne Italije pokazali veliko zanimanje za povečanje turističnega sodelovanja z Jugoslavijo.

B. B.

Mac Arthur o atomski bombi na Koreji

NEW YORK, 23. — General Mac Arthur je danes zanikal, da je pritiskal, naj bi ZDA uporabile atomsko orožje proti Kitajski in Sovjetski zvezi med korejsko vojno. Dejal je, da gre za «povsem lažno informacijo». To informacijo pripisujejo Trumanu, med nekim televizijskim intervjujem.

Glede Trumanove odločitve, da ga razreši funkcije vrhovnega poveljnika na Daljnem vzhodu, je MacArthur dejal, da je «prav tako lažno trditi, da se nisem pokoril ukazom». Dodal je, da je neuspeh na Koreji bil «velika nesreča za svobodni svet» in da se posledice tega neuspeha «vedno bolj čutijo v vojaškem napredovanju Kitajske».

Bivši predsednik Truman je danes izjavil, da je izrekel «samo mnenje», ko je trdil, da je general MacArthur predlagal uporabo atomskih bomb proti Kitajski in SZ med korejsko vojno. «Izrekel sem mnenje, ki ga nisem omenil v svojih spominih,» je pripomnil Truman časnikarjem, ki so ga spraševali o tem. «Nimam nobene dokumentacije. Jaz sem povedal svoje in general svoje; lahko verjamete, komur hočete.»

Na vprašanje, kaj misli o izjavi MacArthurja, da «atomska bomba med korejsko vojno ni bila nič bolj potrebna, kakor v vojni proti Japonski», je Truman izjavil: «Uporaba atomske bombe je napravila konec vojne. Všakdo lahko reče v ponedeljek zjutraj, da je pravilno napovedoval rezultat neke nogometne tekme.»

Odločitev glede težavnih krajevnih uprav šele po Novem letu

Zasedanje vodstva KD brez haska Prvi ukrepi vlade v korist šolstva

V začetku januarja se bo vodstvo KD ponovno sestalo - Socialisti v Firencah in Anconi prekinili pogajanja s KD - Avstrijski podtajnik za zunanje zadeve Gschnitzer o avtonomiji Južne Tirolske

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Ministrski svet, ki mu je predsedoval podpredsednik vlade Piccioni, ker je Fanfani še vedno bolan, je danes odobril številne zakonske osnutke rednega poslovanja, hkrati pa določil koledar proslav v zvezi s stoletnico združitve Italije. Ob tej priliki bodo izdali tudi posebno serijo poštnih znamk. Med pomembnejšimi sklepi današnje seje naj omenimo zakonski osnutek, ki določa 45 milijard lir za najnujnejše potrebe visokošolske izobrazbe v okviru načrta za šolstvo za leti 1959-60 in 1960-61 (gradnja, razširitev in modernizacija univerzitetnih poslopij, kolegijev in študentovskih domov, nabava znanstvenih naprav; 120 mest rednih profesorjev, 400 rednih asistentov in 200 diplomiranih tehnikov); nadalje zakonski osnutek s katerim dobiva izvršno moč sporazum, ki so ga podpisali v Rimu preteklega 2. marca in ki določa višino 66 carinskih postavk v okviru skupnega tržišča, hkrati s štirimi osnutki predsedniških dekretov, s katerimi se italijanska carinska tarifa približa skupni zunanji tarifi, izvrši tretje znižanje carine na blago, ki ga uvažajo države članice skupnega tržišča v svoji medsebojni trgovinski izmenjavi; in končno je minister Folchi poročal o zakonskem osnutku, ki predvideva različne oblike finančnega posega v korist občin in druge ukrepe, ki naj pripomorejo k temu, da bodo javne ustanove in zasebna podjetja gradila telovadnice, športna igrišča in podobne športne naprave povsod tam, kjer jih primanjkuje ali pa jih sploh ni. Razpravo o tem vprašanju bodo nadaljevali na prihodnji seji ministrskega sveta.

Danes se je vršilo napovedano zasedanje vodstva Krščanske demokracije, ki bi moralo zavzeti dokončno stališče do vprašanja tako imenovanih težavnih upravnih odborov. Kakor smo predvidevali, vodstvo KD pa tudi to pot ni odločilo ničesar, ampak je le priporočilo tajništvu, da nadaljuje s stiki in pogajanji med strankami, dokler ne najdejo neke več ali manj ustrezne rešitve tega vprašanja. Gre namreč baje za 41 krajevnih uprav, med temi pa bi bilo baje le kakih 10 dejansko «težavnih».

Po kratkem nagovoru političnega tajnika KD Mora, je dobil besedo odv. Morlino, ki načeluje strankinemu uradu za krajevne uprave. Morlino je dejal, da so občinske odbore sestavili že v 5300 občinah in zatrjeval, da se vprašanje krajevnih uprav približuje rešitvi celo bolje, kot se je moglo predvidevati; to pa predvsem, ker se je sodelovanje med «demokratičnimi» strankami pokazalo uspešno tudi na ravni krajevnih uprav. V diskusijo na poročilo Morlina in Mora so na kratko posegli le Donat-Cattin, Granelli in Gullotti, ki se je zadržal le na položaju na Siciliji. Donat-Cattin in Granelli sta predvsem poudarila, da je še vedno veljaven sklep prejšnjega zasedanja vodstva in da se strinjata s tem, da tajništvo nadaljuje s pogajanji, vendar pa da mora tajništvo upoštevati usmeritev krajevnih organov KD (namig na Milan, kjer je krajevna organizacija KD naklonjena levemu centru, oziroma sodelovanju s socialisti). Po kratki diskusiji je Moro vprašal člane vodstva, če se mora glavni odbor sestati čimprej; vsi so bili mnenja, da naj se zasedanje glavnega odbora stranke vrši koncem januarja. Spričo dejstva, da so sklicali na sejo skoro vse občinske svete, je treba pospešiti pogajanja med strankami, vodstvo KD pa se bo ponovno sestalo v začetku januarja in nadaljevalo s proučevanjem vprašanja krajevnih uprav. Ob zaključku so izdali sporočilo, v katerem je v glavnem rečeno, da se je do sedaj vse razvijalo v najlepšem redu in da je vodstvo pooblastilo politično tajništvo, da — ob sodelovanju s krajevnimi organi stranke in s primernimi stiki — skuša ponovno ugotoviti možnosti za rešitev še «preostalih primerov» v okviru sklepa vodstva in na način, da se «zagotovi splošno politično ravnotežje v deželi».

Skratka: vodstvo KD priznava odkrito, da ne more ničesar odločiti in da mora še nadalje čakati, med tem pa se truditi, da bi kakor koli zbližala nasprotujoča si stališča socialdemokratov in republikancev na tej strani, liberalcev pa na drugi strani. Kako se ji bo to posrečilo, ni jasno; verjetno pa računa s tem, da se bodo socialisti naveličali čakati, socialdemokrati in republikanci pa postali zaradi tega še bolj pohlevni. Socialisti v Firencah in Anconi so se že naveličali in prekinili pogajanja, ker stojijo na stališču, da se ne morejo pogajati s KD, še manj pa skleniti z njo sporazum o krajevni upravi, dokler se KD ne znebi fašistov, s katerimi sodeluje v deželni vladi na Siciliji. Če k temu dodamo, da je KD omogočila monarhistično upravo v Neaplju, v Rimu pa se je, kljub nasprotovanju PSDI in PRI, odločila za manjšinski upravni odbor z liberalci, potem nam je zadržanje socialistov v Firencah in Anconi povsem razumljivo.

Deželni skupščini na Siciliji in Sardiniji sta danes odobrili proračun za leto 1960-61. V sicilski deželni skupščini sestavljajo vladno večino demokristjani (33), fašisti (8), neodvisni desničarji (4), monarhisti (2) in liberalci (2). Skupno razpolagojo z 49 poslanci (vseh poslancev je 90). Opozicijo sestavljajo: komunisti (20), socialisti (11), krščanski socialisti (Milazzo — 8), socialdemokrat in neodvisni levičar. Pri glasovanju o proračunu je vlada dobila vseh 49 glasov. Ta deželna vlada je najhujše jabolko spora med KD, socialdemokrati in republikanci.

V zvezi z bližnjimi pogajanji med Italijo in Avstrijo o vprašanju Južne Tirolske, je katoliški dnevnik «Der Volksbote» v Innsbruchu objavil članek avstrijskega podtajnika za zunanje zadeve Gschnitzerja pod naslovom: «Ali more Italija dati avtonomijo Južni Tirolski?» Člankar najprej navaja argumente, ki jih Italija uveljavlja proti avtonomiji (1) pariški dogovor je ne vključuje; italijanski parlament je ne bi odobril; italijanska manjšina bi bila izročena na milost in nemilost južnotirolski večini; bila bi le prvi korak: odcepitev Bocna od Tridenta bi v kratkem sledila odcepitev Južne Tirolske od Italije, nato pa jih pobija in zaključuje, da bi priznanje avtonomije samo bocenski pokrajini bilo le «zunanji znak radikalne načelne spremembe, ki bi namreč dokazovala, da se Italija ni le odrekla vsakršni raznarodovalni politiki, ampak da namerava južnotirolsko etnično skupino braniti z vsemi sredstvi proti taki politiki». Gschnitzer dodaja, da Južni Tirolci ne zahtevajo ničesar, kar bi bilo tuje italijanski ustavi: zase zahtevajo to, kar je dobila tudi manjša Dolina Aosta, brez mednarodnega sporazuma; zahtevajo pravice, ki jih ima Sicilija; toda kdo ima večjo potrebo po zaščiti: povsem italijansko prebivalstvo na Siciliji, ali prebivalstvo druge narodnosti, kakršno so Južni Tirolci? — se vprašuje Gschnitzer in poderta, da so Južni Tirolci slovesno izjavili, da je treba v deželni statut vključiti ustrezna jamstva za italijansko prebivalstvo na Južnem Tirolskem.

A. P.

SZ predlaga konferenco ki naj razpravlja o Laosu

Ameriška vlada zavrača ta predlog, Anglija pa ni še odgovorila

MOSKVA, 23. — Sovjetska zveza je pozvala Veliko Britanijo, naj se zavzame za sklicanje konference predstavnikov vlad, ki so se udeležile leta 1954 ženevske konference. Na tej konferenci naj bi razpravljali o Laosu. Sovjetska vlada poziva Veliko Britanijo, naj prispeva tudi k obnovitvi delovanja mednarodne komisije opazovalcev v Laosu.

Sovjetske predloge vsebuje nota, ki jo je pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecov izročil včeraj angleškemu poslaniku v Moskvi.

V mednarodni komisiji opazovalcem za Laos so predstavniki Indije (predsednik), Kanade in Poljske. Ta komisija je bila ustanovljena na ženevski konferenci o Indokitajski leta 1954, na kateri so sklenili premirje v Vietnamu, Kambodži in Laosu. Anglija in Sovjetska zveza pa sta skupno predsedovali tej konferenci.

V svoji noti pravi sovjetska vlada, da morata SZ in Velika Britanija pozvati druge države, naj obsodijo tuje vmešavanje v notranje zadeve Laosa in naj se potrudijo, da pomagajo, da se v Laosu vzpostavi normalno stanje in da se omogoči delovanje zakonite vlade Suvane Fume.

Sovjetska vlada dodaja, da bi morali SZ in Velika Britanija pozvati ZDA, naj jima pomaga pri njunih naporih, posebno pa bi morala odrediti ustavitev sleherne tuje pomoči upornikom generala Fumija Nosavana, umakniti bi morale ameriške tehnike ter vplivati na države, ki so skupno z ZDA pomagale generalu Fumiju.

Nota poudarja dalje, da bi morala komisija opazovalcev za Laos stopiti v stik z zakonito vlado in se sporazumeti o konkretnih ukrepih, zato da ta komisija lahko obnovi svojo dejavnost.

Nota pravi dalje, da sovjetska vlada ne priznava vlade princa Bun Uma.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja pa je danes zavrnil zahtevo za sklicanje nove konference držav, ki so sodelovale na ženevski konferenci. Trdil je, da je SZ «v dvojni meri» prekršila sporazume iz leta 1954: prvič z dobavljanjem orožja Laosu, drugič pa s pošiljanjem tega orožja preko Severnega Vietnama. Predstavnik ni izključil možnosti, da pride do morebitne konference o Laosu, dodal pa je, da «prav gotovo ne bo take konference, na kateri se bo tisti, ki je prekršil sporazume, postavljal za sodnika».

Razgovori o Djerdapu

BEOGRAD, 23. — V Beogradu so se danes končali razgovori med vladnimi delegacijami Jugoslavije in Romunije o ureditvi Donave na področju Djerdapa. Delegaciji sta se sporazumeli o načinu kako je treba pripraviti tehnično, gospodarsko, finančno in pravno rešitev in nadaljevati raziskovalna in projektantska dela v zvezi z izdelavo projekta za izgradnjo hidrocentrale na Donavi.

Sklad za ponesrečence z ladje «Petar Zoranić»

REKA, 23. — V sklad tanker «Peter Zoranić» je bilo do sedaj vplačanih okrog 15 milijonov dinarjev. Prispevki se stalno množe. Sklad bo služil za pomoč družinam ponesrečenih mornarjev. Prizadete družine so že prejele iz sklada po sto tisoč dinarjev. Nekatera podjetja so izrazila željo, da štipendirajo otroke ponesrečenih mornarjev.

Kulturno sodelovanje med FLRJ in ZSSR

BEOGRAD, 23. — Med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo je bil danes podpisan v Beogradu sporazum o kulturnem sodelovanju v letu 1961. Sporočilo poudarja, da sporazum predvideva razširitev sodelovanja na kulturnem, znanstvenem in prosvetnem področju. V sovjetskih krogih se ugotavlja, da bo prihodnje leto prišlo do večje izmenjave kulturnih odnosov.

RABAT, 23. — Maroška vlada je sporočila, da je tajnik OZN zaprosil kralja Mohameda, naj prekliče svoj sklep o umiku maroških čet iz Konga.

KONAKRI, 23. — Danes sta prišla v Konakri predsednika Gane in Malija, Nkrumah in Mobito Keita, ki se bosta razgovarjala z gvinejskim predsednikom Seku Turejem o skupni politiki glede Konga in o podpori predsedniku Lumumbi, ter o politiki glede Alžirije. Govorili bodo tudi o medsebojnih odnosih zlasti na gospodarskem področju.

Pretep v belgijskem parlamentu med vladnimi in socialističnimi poslanci

Odloženo nadaljevanje razprave o vladnem gospodarskem programu - Protestna stavka se vedno bolj širi - Vojska straži vsa javna poslopja v Bruslju

BRUSELJ, 23. — Stavkovno gibanje v Belgiji, ki traja že četrti dan, se je danes razširilo še na druge sektorje, ki jih do sedaj ni bilo zajelo. V poslanski zbornici, kjer so danes popoldne nadaljevali razpravo o vladnem načrtu varčevanja, je prišlo do pretepa med socialističnimi in vladnimi poslanci. To je prvi pretep v belgijski poslanski zbornici v zadnjih desetih letih.

Ko je parlament zavrnil socialistično resolucijo, ki je kritizirala vladni program, je bil predsednik zbornice prisiljen dvakrat prekiniti sejo zaradi kričanja socialističnih poslancev, ki so zahtevali ostavko vlade.

Ko je bivši minister Behogne govoril proti socialistični resoluciji, ki je zahtevala nadaljevanje razprave tudi v božičnem času, je vseh 84 socialističnih poslancev vstalo in se začelo pomikati proti govorniku. Katoliški in liberalni poslanci so tudi vstali in prišlo je do pretepa med vsemi navzočimi poslanci. Seja je bila spet prekinjena.

Predsednik vlade Eyskens je začel pogajanja s krščanskimi sindikati. Zdi se, da je Eyskens pripraviljen privoliti v nekatere koncesije v zvezi s svojim gospodarskim programom. Toda konservativno krilo njegove večine temu nasprotuje.

Tudi vodstvo železnic si prizadeva, da bi doseglo vzpostavitev železniškega prometa. Toda danes so proglasili stavko na vseh sektorjih prevozništva. Stavkajoči so postavili na glavne ceste barikade, da bi preprečili organiziranje avtobusnega prometa.

Ceprav ostajajo krščanski sindikati pri ukazu, naj se ne prekine delo, piše list valonskih krščanskih sindikalistov «La Cite», da nedvomno obstaja splošno nezadovoljstvo in da je potrebno, da vlada spregovori in «razprši to nezadovoljstvo». List priznava, da so sedaj v teku razgovori z zvezo krščanskih sindikatov o morebitnih spremembah vladnega programa, ter se zavzema za podobne stike s socialističnimi sindikati, in dodaja, da «bi to lahko bila formula, ki bi pomirila ozračje».

V Bruslju so na vseh strateških mestih postavili žične ovire. Po ulicah pa krožijo vojaške patrulje. Javna poslopja so zastražena. Posebno močno je zastraženo poslopje parlamenta. Oborožene sile, ki stražijo parlament, so opremljene s plinskimi maskami.

Iz Aix La Chapelle poročajo, da je na belgijsko ozemlje prišla nemška lokomotiva, da bi povlekla na nemško ozemlje vlak, ki je zaradi stavke ostal v bližini meje. Toda belgijski železničarji so to preprečili in so prisilili nemške železničarje, da so se vrnili na nemško ozemlje.

Tajništvo belgijske komunistične stranke je danes objavilo izjavo, v kateri pravi, da, «če bo vlada vztrajala pri svojem stališču, bo borba od ponedeljka dalje zavzela nove oblike, ki bodo še odločnejše od sedanjih. Zmaga delavcev je blizu in delavci ne smejo dopustiti, da bi se jim izmuznila iz rok».

Sedanji položaj se je poslabšal tudi zaradi tega, ker so spet oživela nasprotja med Flamci in Valonci. Davi je poslanska zbornica pod zaščito velikega števila oboroženih sil razpravljala o interpelaciji o jezikovnem vprašanju. Valonci zahtevajo popravo jezikovne meje v škodo Flamcem in zahtevajo jezikovno štetje. Med sedanjimi stavkami, ki so v valonskih pokrajinah mnogo bolj razširjene kakor v flamskih pokrajinah, so separatistične skupine še bolj povečale dejavnost.

Razprava v poslanski zbornici je bila nocoj odložena do 3. januarja. Socialistični poslanci so zapustili dvorano ob prepevanju Internacionale in z vzkliki «Živeli stavkajoči». Seja je trajala 12 ur in je bila zaradi številnih incidentov večkrat prekinjena. Socialisti so se trudili, da bi dosegli nadaljevanje, toda večina se je izrekla za odložitev.

Nič ni še znanega o pogajanjih med krščanskimi sindikati in vlado. Zveza krščanskih sindikatov je nocoj sporočila, da je dosegla nekatere koncesije glede spremembe vladnega programa. Toda vlada je objavila izjavo, v kateri pravi, da ni dala nobene koncesije.

Kar se tiče stavk, bo 500.000 stavkajočih nadaljevalo stavko in ni mogoče predvideti, kako se bo položaj dalje razvijal.

CGIL potrjuje stavko železničarjev

RIM, 23. — Sindikat italijanskih železničarjev (CGIL) je potrdil 24-urno stavko železničarjev, ki se bo začela ob 10 uri 28. decembra in bo trajala do 10. ure 29. decembra. Sindikat je objavil izjavo, v kateri pravi, da ima železniška uprava še pet dni časa, da spremeni svoje stališče in prepreči stavko. Če ministrstvo za promet in železniško ravnateljstvo ne bosta po tej stavki menjala stališča, se bo borba nadaljevala z drugimi in odločnejšimi dejanji.

Ostale sindikalne organizacije se niso pridružile stavki.

Kennedy imenoval predsednika odbora gospodarskih svetovalcev

Imenovan je bil znani gospodarski strokovnjak W. Heller - Odbor bo imel mnogo važnejšo nalogo kakor doslej - Eisenhower obsoja rasno diskriminacijo in poziva na spoštovanje zakonov

WASHINGTON, 23. — Do 20. januarja mora novi predsednik ZDA Kennedy imenovati okoli 200 oseb na važna mesta v svoji upravi. Pripraviti mora proračun in prve zakonske ukrepe, ki jih bo predložil novemu kongresu. Pripraviti mora v kongresu ugodna tla za pospešeno izvajanje svojega zakonodajnega programa.

Novo važno imenovanje, ki ga je danes sporočil Kennedy, je imenovanje Walterja Hellerja za predsednika odbora gospodarskih svetovalcev. Heller je profesor na univerzi v Minnesoti. Kennedy je izjavil časnikarjem, da je prepričan, da je Heller izredno kvalificiran za reševanje čim obsežnejših nalog, ki jih je on poveril odboru gospodarskih svetovalcev.

Heller, ki je bil navzoč na Kennedyjevi tiskovni konferenci, je izjavil, da bo njegova naloga «trda in zapletena». Glede sedanjega gospodarskega položaja v ZDA je Heller izjavil, da po njegovem mnenju ni točno reči, da gre za recesijo, temveč za stanje «nepopolne ozdravitve» od recesije iz leta 1957-58. Heller je dalje izjavil, da je naklonjen politiki vskladitve davčnih bremen z gospodarskimi pogoji, toda ni naklonjen politiki davčnih razbremenitev v razdobjih recesije. Heller je bil šest let svetovalec guvernerja države Minnesote Freemana, ki bo tajnik za kmetijstvo v Kennedyjevi vladi.

Pod Eisenhowerjevo upravo je odbor gospodarskih svetovalcev zgubil pravo veljavo in je postal informacijski organ «a posteriori» za predsednika o gospodarskih zadevah.

Ko je napovedal novo imenovanje, je Kennedy poudaril konstruktivne naloge organizma, ki bo v njegovi upravi dobil novo važnost tudi s stališča izvršljivosti. Heller bo prav gotovo soglasno delal z novim finančnim tajnikom Dillonom in z drugimi voditelji gospodarskega sektorja. Glede Dillona je Kennedy zanikal, da je na kakršen koli način vezal svojo prihodnjo politiko z obveznostmi do Dillona, ki je republikanec.

Govori se tudi, da namerava Kennedy odsloviti celo vrsto asistentov in svetovalcev, ki jih je imenoval Eisenhower v Beli hiši, toda obdržati hoče mesto tajnika. Baje bo to mesto poveril mlademu politiku iz Kalifornije Fredericku Duttonu, ki je bil med organizatorji volilne kampanje za Kennedyja.

Medtem številni strokovnjaki nadaljujejo svoje delo, da pripravijo po nalogu Kennedyja nove zakonodajne predloge. Skupina, ki ima nalogo proučevati trgovsko politiko s tujino, je že obvestila predsednika, da je prišla do zaključka, da omejitve uvoza niso dejanski pripomoček za ozdravitev ameriške plačilne bilance.

Danes zvečer je predsednik Eisenhower prižgal božično drevo pred Belo hišo, hkrati pa je imel nagovor, v katerem se je dotaknil zlasti vprašanja rasne diskriminacije. Glede tega vprašanja je Eisenhower poudaril, da pojav rasne diskriminacije v Združenih državah predstavlja madež, ki «kazi jasno podobo Amerike» in dejal, da ZDA ne bodo opustile naporov, da bi odpravile to pomanjkljivost. Hkrati je predsednik ZDA podčrtal, da rasne diskriminacije ni moč premagati izključno po upravni poti, to je z uveljavljanjem zakonskih predpisov; zakonski predpis, pa naj bo še tako pravičen, ne more biti učinkovit, če ne naleti na spoštovanje in podporo javnega mnenja. Rasni predsodek pa je pogosto tako globoko zakoreninjen, da je tudi zakon večkrat brez moči.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 7.3, najnižja 5.8, ob 19. uri 6.2, zračni tlak 1009.8 stalen, veter 18 km severovzhodnik, sunki 48 km, vlage 49 odst., nebo 9 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 12.9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 24. decembra
Adam in Eva
Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.25. Dolžina dneva 8.41. Luna vzide ob 11.50 in zatone ob 23.53
Jutri, NEDELJA, 25. decembra
Božič

Deset let obstoja industrijskega pristanišča

V 49 podjetjih je skupno zaposlenih 3.500 delavcev

Toda nekatera podjetja so bila na tem področju zgrajena še pred ustanovitvijo industrijskega pristanišča

Ustanova žaveljskega industrijskega pristanišča je izdala ob desetletnici svojega obstoja obsežno publikacijo «Notiziario del decennale» (Vestnik desetletnice), ki prinaša podrobne podatke o delovanju ustanove in zlasti o sedanjem stanju žaveljskega industrijskega pristanišča.

Iz teh podatkov je med drugim razvidno, da v industrijskem pristanišču sedaj obratuje 49 podjetij, ki zaposlujejo 3.500 delavcev. Deset podjetij grade, za dvajset pa obstajajo načrti.

Gre torej za obsežno novo industrijo, ki so jo zgradili na nekdaj zapuščenem prostoru, vendar pa so uradni podatki nekoliko preveč optimistični in niso povsem objektivni. Upoštevati je namreč treba tudi dejstvo, da so v okvir ustanove žaveljskega industrijskega pristanišča vključili tudi nekatera podjetja, ki so že mnogo pred obstojem te ustanove obratovala v Žavljah in tako zlasti čistilnico mineralnih olj «Aquilo». Do tega je prišlo, ker so hotela biti tudi ta podjetja deležna ugodnosti, ki jih nudi zakon za podjetja žaveljskega industrijskega pristanišča tako pri gradnji kot pri širjenju naprav. Tu gre za pomembne olajšave fiskalnega značaja. Poleg tega večje število tržaških podjetij, ki sedaj obratujejo v Žavljah, ni novih, temveč gre za stara podjetja, ki so se samo preselila iz neprimernih prostorov iz mestnega središča v Žavlje. To je bila za večino podjetij nujnost, saj postajajo zemljišča v mestu vedno dražja in niso imela možnosti za razvoj.

Če upoštevamo zgoraj navedeni ugotovitvi, pa podatki o delovanju ustanove niso več tako ugodni in je zlasti malo razveseljivo dejstvo, da je v celotnem industrijskem pristanišču zaposlenih komaj 3.500 delavcev, od katerih je skoro polovica bila zaposlena v že prej obstoječih podjetjih.

—«»—

Obnovitev izkaznic NSZ za leto 1961

Tajništvo Neodvisne socialistične zveze sporoča, da so se začele obnavljati članske izkaznice NSZ za leto 1961. Vsi člani NSZ so vabljeni, da obnovijo in prevzamejo novo izkaznico na sedežih sekcij, ali pa na sedežih rajonskih in vaških skupin.

Tovariši iz mesta pa lahko dobijo novo izkaznico na tajništvu NSZ v Ulici sv. Frančiška 20.

Tovariši simpatizerji, ki hočejo postati člani Neodvisne socialistične zveze, pa dobe na zgoraj omenjenih sedežih posebne obrazce za vpis v NSZ.

TAJNISTVO

—«»—

Obisk bolnih kmetov ki so v bolnišnicah

Komisar in ravnatelj Kmečke bolniške blagajne sta kot pretekla leta obiskala v bolnišnicah in sanatorijih bolne kmete in jim izrazila voščila ter solidarnost vse velike družine članov Kmečke bolniške blagajne. Obenem sta komisar in ravnatelj izročila bolnim kmetom tudi skromna darila.

—«»—

Prof. Udina sprejel predstavnike slovenske manjšine

V četrtek opoldne je sprejel ravnatelj za šolstvo g. prof. Udina predstavnike slovenske narodne manjšine, ki so ga opozorili na nekatere nerešene probleme, ki se tičejo slovenskega šolstva na Tržaškem.

V razgovoru, ki je trajal dobro uro, je prof. Udina obljubil, da bo upošteval nekatere predloge, ki so mu jih postavili.

V ponedeljek stavka mesarjev

Izvršni odbor pokrajinskega sindikata FILCAMS-CGIL je na sinočnji seji sklenil, da bodo tudi letos stavkali uslužbenci mesnic v ponedeljek 26. decembra. Ta stavka ni uperjena proti delodajalcem, temveč je do nje prišlo, ker tako delavci kot delodajalci niso uspeli doseči, da bi prefektura dovolila zapreti mesnice na drugi dan božičnega praznika. Delavci bodo s to stavko ponovno zahtevali, da se prizna praznik, ki je že predviden z delovno pogodbo in z državnimi zakoni.

Tako bo tudi letos prišlo do te že nekako tradicionalne stavke mesnic, ki omogoča tako delavcem kot gospodarjem tudi na Stefanovo zasluženo počitek. Upoštevati je namreč treba, da praksa kaže, da izredno majhno število ljudi kupi v ponedeljek meso in da velika večina nabavi vse potrebno že v soboto. Iz tega razloga se tudi gospodarji upirajo, da bi na praznik po nepotrebnem odpirali mesnice, pri čemer jih seveda uslužbenci podpirajo. Ni torej razumljivo, zakaj prefektura že vsa leta vztraja, da morajo biti tudi 26. decembra mesnice odprte, pa čeprav tega nihče ne zahteva.

Razdeljevanje božičnih daril v štirih okoliških občinah

Daril so bili deležni šolski otroci, starejši revni občani in brezposelni delavci

V štirih slovenskih občinah tržaškega področja so bili včeraj obdarovani številni otroci, revni in brezposelni, katerim so občinske uprave pripravile božične zavoje ali pa jim izročile denar, da si z njim privoščijo nekaj priboljškov za praznike.

V devinsko-nabrežinski občini je bila glavna taka slovesnost v šoli v Nabrežini, kjer sta predsednik pokrajine Delise ter podprefekt Pasino izročila revnim šolarjem 120 zavojev predsednika republike Gronchija. Slovesnosti je poleg obdarovancev in predstavnikov oblasti prisostvoval tudi župan Dušan Furlan, ki je pozdravil navzoče ter se zahvalil predsedniku republike za skrb, ki jo kaže do revnih otrok.

Po obdaritvi otrok je župan ostal v šolskem poslopju, kjer je prisostvoval božični prireditvi, ki so jo pripravili šolarji slovenske osnovne šole v Nabrežini.

Občinska podporna ustanova je poleg tega razdelila 240 občanom obeh spolov (ženskam nad 55 in moškim nad 65 let starosti) po 5.000 lir iz sklada za zimsko pomoč, otroci v otroških vrtcih pa so prejeli skupaj 165 božičnih zavojev. Končno je Občinska podporna ustanova razdelila revnim občanom še denar in bone v skupni vrednosti 600.000 lir.

Tudi v zgoniški občini so razdelili zavoje, bone in denar. Zavoje predsednika republike je otrokom izročil podprefekt Manicheda, ki ga je spremljal predsednik pokrajinske uprave Delise. Zavoje je prejelo 72 otrok, ki so se zbrali v novem šolskem poslopju v Zgoniku. Poleg župana sta se predstavniku predsednika republike zahvalili tudi dve šolarki, ena v slovenskem, druga v italijanskem jeziku ter mu izročili šopek cvetja.

Božične zavoje občine pa je prejelo 175 otrok v šolah in otroških vrtcih. Poleg tega je občinska podporna ustanova razdelila 79 starim in revnim občanom po 5.000 lir iz sklada za zimsko pomoč, 24 občanov pa je prejelo bone v vrednosti od 2.000 do 5.000 lir.

Tudi v repentaborski občini je podprefekt Manicheda razdelil zavoje predsednika republike. Slavnostnemu razdeljevanju so poleg drugih predstavnikov oblasti prisostvovali tudi župan Jože Bizjak s člani ožjega odbora ter predsednik občinske podporne ustanove Ludvik Guštin. Dve šolarki sta ob tej priložnosti deklamirali nekaj priložnostnih pesmi.

Drugo razdeljevanje zavojev pa je bilo v občinskem otroškem vrtcu, kjer so otroci najprej deklamirali in zapeli božično pesem, potem pa jih je pozdravil predsednik Občinske podporne ustanove Ludvik Guštin in jim želel vesele praznike. Otroci so nato dobili vsak svoj zavoj in za zaključek so napravili vsi skupaj še spominsko fotografijo.

V dolinski občini pa bodo zavoje predsednika republike razdelili danes popoldne. Zavojev bo deležnih nad 100 revnih otrok. Včeraj pa so po šolah dolinske občine razdelili otrokom 365 zavojev, ki jih je pripravila občina, 181 zavojev pa so dobili otroci v otroških vrtcih. Najrevnejši otroci so poleg tega dobili še bon za nakup čevljev.

Iz sklada za zimsko pomoč pa je bilo deležnih podpore po 5.000 lir 93 žensk in 23 moških, ki so dosegli predpisano starost in so vpisani na ubožnem seznamu. Poleg tega je Občinska podporna ustanova razdelila med revne občane še 200.000 lir.

—«»—

Kriza v ladjedelnici Sv. Marka

Boljše malo kot nič

Demokristjanska agencija Giulia poroča, da so bili pri opolnomočenem delegatu CR DA inž. Carnevaleju pokrajinski tajniki KD, PRI in PSDI in da so govorili o številu suspendiranih delavcev. Carnevale je izjavil, da bodo to število prihodnji teden znižali za 250, ker so ugodno zaključili neke trgovske posle. Gre torej za povsem novo naročila in to pisanje agencije potrjuje vse vesti, da preko oceanska ladja še ni v gradnji, kot je to skušala na verljiv način pred nekaj dnevi prikazati ista demokristjanska agencija.

—«»—

Tržaška posojilnica je dala na razpolago županu Franzilu 200.000 lir v dobrodelne namene ob praznikih. Dr. Franzil se je zahvalil predsedniku posojilnice dr. Sadarju in mu sporočil, da bo porabil 100.000 lir za darove starim upokojencem, ki so v Domu upokojencev ONPI na Lovcu, ter 100 tisoč lir za obdarovanje revežev za božič. Tržaška posojilnica je poslala občini nadaljnjih 300.000 lir za nakup pečučnih igrač za občinske otroške vrtce.

Nagrade in diplome delavcem ILVA in občinskim upokojencem

Z razdeljevanja zlatih značk, kolajn in diplom delavcem ILVA

Včeraj so na ravnateljstvu železarne ILVA razdelili 68 delavcem in uslužbencem, ki so pri podjetju v službi po 20, 30 in 35 let, zlate značke, kolajne in diplome. Ceremonije so se udeležili poleg nagrajenih delavcev tudi sindikalni predstavniki in predstavniki raznih podjetij.

Ob tej priliki je na kratko spregovoril ravnatelj podjetja, ki je rekel, da je zadovoljen, da lahko nagradi te delavce in uradnike za njihovo požrtvovalno delo. Ravnatelj je tudi izrazil upanje, da bodo v novem letu začeli obnavljati obrate, tako da bo čakala mlade delavce lepša in bolj varna bodočnost.

Na tržaškem županstvu pa je župan dr. Franzil ob prisotnosti vseh odbornikov izročil 36 občinskim upokojencem reprodukcije pečata iz 14. stoletja s posvetilom. Ta ceremonija je prva te vrste na podlagi sklepa občinskega sveta, da se vsem občinskim upokojencem, ki so bili več kot 25 let v občinski službi, da skromno priznanje. Ob tej priliki je spregovoril župan in rekel, da je srečen, da se začne s to ceremonijo tradicija, po kateri bodo dali upokojenim občinskim uslužbencem priznanje, ki sicer ne predstavlja posebne denarne vrednosti, ampak je otipljiv dokaz hvaležnosti občinske uprave do bivših uslužbencev.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNISTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
V Italiji: za vse leto 4900 lir. FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din. — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din. — Poštni tek. račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374. — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., telefon 21-928, tekoči račun pri 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Po razdelitvi zavojev, ki jih je pripravila repentaborska občina, so se otroci v otroškem vrtcu na Colu še slikali s predstavniki občine in Občinske podporne ustanove

Urnik trgovin, mestnih prevozov in pošte za praznike

Slovensko gospodarsko združenje sporoča, da bodo danes 24. decembra vse trgovine lahko odprte do 21. ure, trgovine jestvin pa bodo lahko odrte popoldne eno uro poprej. Jutri 25. decembra bodo vse trgovine zaprte razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13. ure in slaščičarn, ki bodo odprte od 8 do 21.30.

V ponedeljek 26. decembra bodo zaprte vse trgovine razen pekarn, mlekarn in mesnic, ki bodo odprte od 7. do 12. ure, cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13. ure in slaščičarn, ki bodo odprte od 8 do 21.30.

V soboto 31. decembra bodo trgovine odprte lahko do 21. ure.

Gostilne in drugi podobni obrati bodo lahko odprti v noči 24.-25. decembra, v noči 25.-26. decembra in v noči 31. decembra-1. januarja ter 1.-2. januarja celo noč.

***

Ob božičnih in novoletnih praznikih bo avtobusna, filobusna in tramvajska služba Acegata izvršila nekatere spremembe glede urnika pri prevozih potnikov. Danes in 31. januarja se bo normalna služba na raznih progah zaključila nekoliko prej kot navadno, a jutri in 1. januarja pa se bo začela vršiti nekoliko kasneje kot navadno.

Po končanih normalnih vožnjah bodo uvedli izredne nočne proge «31»: Sv. Ivan, Trg Goldoni, mitnica v Žavljah, Trg Goldoni, Ul. Revoltella, Trg Goldoni, Sv. Ivan; proga «32»: Škedenj, Trg Goldoni, Barkovlje, Trg Goldoni, Sv. Just, Ul. Besenghi, Elizejske poljane, Sv. Andrej, Campo Marzio, Trg Tommaseo, Korzo, Trg Goldoni, Škedenj. Do približno 2. ure ponoči se bodo odhodi vršili vsakih 10 minut, a pozneje vsakih 15 minut.

V zgoraj omenjenih dneh se bodo zadnji in prvi odhodi normalne prevozne službe vršili po tem urniku:

proga 1: iz Ul. Doda ob 21.30 in 7.19, od glavne železniške postaje ob 21.29 in 7.31; **proga 3:** od Sv. Ivana ob 20.11 in 7.11, od C. Marzio ob 20.35 in 7.35; **proga 5:** s Trga Perugino ob 21.22 in 7.10, iz Rojana ob 21.28 in 7.30; **proga 6:** od Sv. Ivana ob 21.18 in 7.04, iz Barkovelj ob 21.42 in 7.29; **proga 8:** iz Rojana ob 21.21 in 7.15, od C. Marzio ob 21.35 in 7.14; **proga 9:** od Sv. Ivana ob 21.12 in 7.05, iz Elizejskih poljan ob 21.39 in 7.37; **proga 10:** od Sv. Sobote ob 21.26 in 7.19, iz Ul. sv. Karla ob 21.47 in 7.19; **proga 11:** iz Rocola ob 21.33 in 7.07, z Borznega trga ob 21.38 in 7.12; **proga 14:** iz Villa Giulia ob 21.48 in 7.24, s Trga Piave ob 21.36 in 7.12; **proga 15:** s Trga sv. Ivana ob 21.15 in 7.15, iz C. Marzio ob 21.29 in 7.29; **proga 16:** s Trga sv. Ivana ob 21.22 in 7.07, iz Elizejskih poljan ob 21.37 in 7.22; **proga 17:** od S. Cilino ob 21.34 in 7.30, iz Ul. sv. Karla ob 21.34 in 7.11; **proga 18:** iz Ul. Cumano ob 21.30 in 7.34, iz Ul. sv. Karla ob 21.30 in 7.19; **proga 19:** iz Ul. Flavia ob 21.17 in 7.10, od glavne železniške postaje ob 21.32 in 7.30; **proga 20:** iz Milj ob 21.31 in 7.20, s Trga Stare mitnice ob 21.10 in 6.50; **proga 21:** od Mitnice - Žavlje ob 21.19 in 7.24, s Trga Stare mitnice ob 21.03 in 7.20; **proga 25:** s Katinare ob 21.40 in 7.30, s Trga sv. Ivana ob 21.16 in 7.06; **proga 25** (črtana): s Kjadina ob 21.02 in 7.32, s Trga sv. Ivana ob 20.44 in 7.15; **proga 28:** s Kolonje ob 21.40 in 7.40, s Trga Riborgo ob 21.19 in 7.20; **proga 29:** s Trga Giardino ob 21.24 in 6.57, iz Škedenja ob 21.34 in 7.17; **proga 30:** z glavne železniške postaje ob 21.45 in 7.30, s Trga Rosmini ob 21.30 in 7.15.

***

Poštna uprava sporoča, da bodo njeni uradi delovali jutri in pojutrišnjem po naslednjem urniku:

Jutri (božič) se bodo vsi uradi držali prazničnega urnika.

Pojutrišnjem, 26. decembra, bodo osrednji uradi za korespondenco, podružniški uradi in ostali uradi na ozemlju omejili svoje delovanje na jutranje ure, in sicer samo na razdeljevanje korespondence in na brzojavno službo. Razdeljevanje korespondence bo samo enkratno. Ne bo pa delovala bančno-poštna služba.

Kot vedno bo osrednji brzojavni urad deloval neprekinjeno.

Praznično razpoloženje v mestu in na deželi

Iznajdljivost in fantazija trgovcev da bi privabili vedno več kupcev

Za kaj vse gre trinajsta plača, za katero so v Trstu izplačali okrog 5 milijard lir

Prišla je zima, čeprav ne se huda, skoraj točno kakor je napisano v koledarju. Začela se je oglašati tudi naša stara znanka burja, ki smo jo tokrat skoraj z veseljem pozdravili, ker je prenašala deževje in plesnobo. V višjih predelih je zapadel prvi sneg in odel z belo odejo pokrajino.

Prišli so tudi prazniki. V mestu in na podeželju je že praznično razpoloženje. Po mestnih ulicah je bolj živahno kot običajno. Vsem se mudi. Eni nosijo pod pazduho smrekova drevesca, drugi jih spravijo na avto, da bo te dni doma bolj prijetno.

Trgovine so polne. Nekateri kupujejo razne stvari za svoje potrebe, drugi pa za darila. Ulice v središču mesta so izredno razsvetljene. Razne trgovine so aranžirale lepe svetlobne efekte, napise in okrase. Izložbe so bogate in kar vabijo kupce ter radovedneže. Kaj vse si trgovci ne izmislijo, da bi pritegnili občinstvo. Tam srne in medvedki, ki hodijo po zasneženi pokrajini, pa dedek mraz, ki ponuja obleko, stilizirano božično drevo iz samih žarnic, ki je visoko več metrov itd. Tudi če nimaš namena, da bi kaj kupil, se ustaviš in gledaš. Skušnjava pa je velika in tako se niti ne zaveš, ko si že v trgovini.

Pravijo, da so te dni v Trstu izplačali skoraj 5 milijard lir za trinajste plače. Marsikdo je dobil na račun že prej in mu je malo ostalo. Hudo bi bilo, če ne bi bilo trinajste plače. Ob koncu leta je skoraj preveč praznikov skupaj, takih praznikov, ko so obvezna darila in voščila.

Začne se že za Miklavževo in traja ves mesec. Otroci zahtevajo igrače, ženi je treba nekaj podariti, spomniti se je treba na svojce in prijatelje. Nekaterim se pošljejo samo voščila, drugim pa je treba tudi darilo. Voščila sicer niso tako draga, toda tudi za to gre nekaj denarja, zlasti če je več naslovov. Ubogi pismonoše te dni. Na stote razglednic, pisem in paketov morajo prenesti. Poštni uradi pa imajo dela vrh glave.

Trinajsta plača pride prav tudi za silvestrovanje, in tistim, ki imajo avto ali motor. Plačati je treba prometno takso, podaljšati veljavnost šoferske knjižice, plačati zavarovalnino, zamenjati olje. Zima je tu in je treba skrbeti za drva, za plin, za obleko in obutev. In kaj lahko ostane od trinajste plače? Po praznikih bodo žepi prazni. Prav bi prišla tedaj štirinajsta plača.

No, pa pustimo danes ob strani te grenke misli. Prazniki so. Otroci imajo počitnice, naj bo mir doma in v srcih, da bomo čez dober teden stopili pogumno na prag novega leta.

Navada je, da smo za božične praznike doma, zato pa je tudi naslednji dan praznik, da lahko gremo kam na Stefanovo. Kdor ima vozilo bo krenil na izlet, morda na smučanje, drugi pa bodo šli v okolico, zlasti v Boljunec, kjer se je še ohranil stari običaj da dekleta napadajo fante s pomarančami in jabolki.

—«»—

Seznami obč. davkov na vpogled občinstvu

Tržaško županstvo sporoča, da bodo od 26. do 30. decembra vsak dan od 9. do 12. ure na občinskem oddelku za davke in takse v Ul. Rettori 2-III na razpolago za vpogled javnosti navadni seznami druge skupine davkoplačevalcev, ki plačujejo občinske davke, in sicer za leto 1961. Po tem roku bodo izročili sezname občinski davkariji za izterjevanje.

Proti vpisu v sezname se dopušča priziv na prefekta v teku 6 mesecev od zadnjega dneva objave, in sicer iz razlogov, ki jih določa zakon o krajevnih financah z dne 14. septembra 1931.

—«»—

Dveletna deklica padla v kopalno kad z vročo vodo

Rossana Blason je stara komaj 2 leti. Toda prevelika radovednost jo je včeraj spravila v bolnišnico z opeklinami druge stopinje.

Mlada Rossana je na tiho odšla sama v kopalnico in odprla pipo tople vode kopalne kadi. Nenadoma je deklica padla v kad in se oparila z vročo vodo. Na srečo je njen oče takoj zasumil, kaj se v kopalnici dogaja in je hčerko takoj potegnil iz kadi, ker bi se ji lahko pripetilo še kaj hujšega. Oče je Rossano odpeljal v bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti od 8 do 16 dni.

Izpred kazenskega sodišča

Namesto starih cunj je odnesel zlato uro

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Edel, se je moral zagovarjati včeraj 35-letni šofer Giuseppe Barillaro iz Ul. Maclich 28, ki je bil obtožen, da je tihotapil večjo količino avtomatskih vžigalnikov in kresilnih kamenčkov. Sodniki so ga spoznali za krivega ter ga obsodili na 40.000 lir globe.

Financarji so prijeli Barillara 20. julija lanskega leta, in sicer na Trgu Ponterožo. Pri njem so našli 40 vžigalnikov in 500 kresilnih kamenčkov. Nekoliko pozneje so preiskali tudi Barillarov avto, ki je bil parkiran v bližini njegovega bivališča. Pod enim izmed sprednjih sedežev so našli še 32 vžigalnikov. Barillaro se je zagovarjal, da je malo poprej kupil vžigalnike in kamenčke od nekega pomorščaka na Trgu Libertà, in sicer po 260 lir za vsak vžigalnik in po eno liro za vsak kamenček.

***

Pred istim sodiščem so se zagovarjali tudi 59-letni Josip Škabar iz Ul. Torricelli 10, 49-letni Antonio Cesaratto iz Ul. Kolonja 13 ter njegova žena Gilda Silverio-Cesaratto. Škabar je bil obtožen, da je ukradel otroško zapestno uro, vredno 25.000 lir, medtem ko so ostala dva obtoženca dolžili nakupa ukradenega blaga.

Obtožnica je trdila, da je Škabar ukradel uro v stanovanju neke Santine Bastiani v Ul. sv. Frančiška 33. Tatvino je prijavila policiji Bastianina mati, Francesca Ribarich, stara 64 let, ki stanuje v isti hiši kot Škabar. Ribaricheva je večkrat z doma in prebije precej časa pri svoji hčeri v Ul. sv. Frančiška. Tako je bilo tudi tistega dne, ko je bila ura ukradena. Bilo je 4. avgusta lanskega leta, ko je prišel na Bastianino stanovanje Škabar z namenom, da dvigne neke stare cunje, steklenice itd. Ko je odšel iz stanovanja je Ribaricheva opazila, da je iz nočne omarice izginila ura.

Sodniki so spoznali Škabarja za krivega ter ga obsodili na 3 mesece in 10 dni zapora ter 6.000 lir globe. Nobene krivde pa niso mogli dokazati Cesarattu in njegovi ženi, čeprav je obtožnica trdila, da sta odkupila ukradeno uro za 2.800 lir. Oba so oprostili zarad pomanjkanja dokazov.

—«»—

Avto trčil v motor

Včeraj nekoliko po polnoči je v Ulici Piccardi trčil avto, ki ga je vozil 34-letni Antonio Stancar iz Ul. Lamarmora 30, v motor, ki ga je vozil 25-letni Adriano Krjav iz Ul. Sinico 54. Motorist je zletel na tla in se opraskal po obrazu, rokah in nogah. V bolnišnici so mu nudili prvo zdravniško pomoč in se bo mroal zdraviti dober teden.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. decembra se je rodilo v Trstu 9 otrok, umrlo je 7 oseb.

RODILI SO SE: Massimo Sajeva, Euro Piuca, Riccardo Paliaga, Paolo Dotti, Carlo Stroligo, Eva Balzano, Daniele Debeljak, Flavia Boschini in Enrica Corradini.

UMRLI SO: 85-letna Chiara Tesini vd. Turrini, 80-letna Karla Gorjan, 79-letni Rodolfo Fonda, 54-letni Edvino Tietz, 54-letna Nora Wehrenfennig, 67-letni Giuseppe Bullo in en dan star Umberto Lussi.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitemburg, Trg sv. Ivana 5; dr. Praxmarer, Trg Unità 4; Predini, Ul. T. Vecellio 24.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes dopoldne se začne pri gledališki blagajni prodaja vstopnic za drugo predstavo opere «Hovanščina», ki bo v ponedeljek ob 16. uri v enaki zasedbi kot prva predstava. Vstopnice se prodajajo za vse rede dnevnih abonmajev.

SLOVENSKI AKADEMSKI KLUB JADRAN

VABI STARO IN MLADO NA

ŠTEFANOVANJE

TRADICIONALNI AKADEMSKI PLES

KI BO 26. DECEMBRA OD 20. DO 2. URE V DVORANI NA STADIONU «PRVI MAJ»

Igral bo priznan plesni ansambel

Rezerviranja še danes v Tržaški knjigarni

MALI OGLASI

AUTOTAKSI, Opčine, telefonska štev. 21441, vrši po nizkih cenah prevoze v Ljubljano, na Reko, v Bovec in Pulj. Za nočne usluge se obrnite na stanovanje v Ulici Konkonel 41.

KNJIGA najlepši dar!

TRŽAŠKA KNJIGARNA

vam nudi

10% popust

na vse knjige, ki jih ima v zalogi. Ta popust velja samo za sedanje praznike

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo 25. t. m. ob 15.30 in v ponedeljek 26. t. m. ob 15.30 v prosvetni dvorani «Albert Sirk» v KRIŽU

Alejandro Casona

DREVESA UMIRAJO STOJE

V vlogi Gospe Eugenie nastopa tržaška rojakinja, članica ljubljanske Drame Elvira Kraljeva

—o—

V sredo 28. t. m. ob 21. uri v AVDITORIJU v TRSTU premiera Eugène Ionesco

STOLI

tragična farsa

Slavnostna predstava ob slovesu Eme Starčeve od tržaškega gledališča.

Režiser: BALBINA BARANOVIČ - BATTELINO
Prevedla: LELJA REHARJEVA - SANCIN
Scenograf in kostumograf: MARIJA VOGELNIK
Osebe: Starka - Ema Starčeva; Starček - Rado Nakrst; Govornik - Alojz Milič.

Prodaja vstopnic v torek 27. in v sredo 28. t. m. v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792, ter eno uro pred pričetkom predstave v Caffè V. Moscolin, Ul. Teatro Romano 2 (nasproti Avditorija)

Silvestrovanje

ob zvokih

KVINTETA AVSENIK ter dueta Dana Filiplič in Franc Koren

PRIREDI V PROSTORIH STADIONA «PRVI MAJ»

od 21. do 4. ure

GLASBENA MATICA

Rezerviranje miz in prodaja vstopnic od četrtka 29 t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792 ter dve uri pred pričetkom prireditve pri blagajni dvorane.

GOSTILNA *KRIŽMAN*
Veliki Repen - telefon 21361
priredi v vseh prostorih
ŠTEFANOV PLES
Igral bo Dolinski kvintet, pel pa bo duet Darjo in Darko
Vljudno vabimo vse goste, prijatelje in znance in jim želimo vesele božične praznike

ŠTEFANOVANJE V BOLJUNCU

Glasbena skupina iz Boljunca priredi v ponedeljek, 26. decembra ob 16. uri v kino dvorani

zabavni večer

Nastopajo:
glasbeni ansambel, tamburaši, pevci in vaški sekstet.
Za smeh bosta poskrbela Vanek in Drejček.
Po predstavi ob 20. uri PLES

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK — KONTOVEL
priredi
v ponedeljek 26. t. m.
VESELI POPOLDAN
Sodelujejo domači tamburaški zbor in dramska skupina ter pevski ansambel iz Križa.
Začetek ob 16.30
Vljudno vabljeni

KINO

Fenice 15.30 «Crimen» Alberto Sordi, Vittorio Gassman, Nino Manfredi, Silvana Mangano.
Excelsior 16.00 «Ljubiva se», barve de Luxe, Marilyn Monroe, Yves Montand.
Filodrammatico 16.00 «Gusar Morgan», technicolor, Valerie Lagrange, Chelo Alonšo.
Grattacielo 16.00 «La ciociara», De Sicov film. Sophia Loren.
Arcobaleno 15.30 «Veliki plen», Frank Sinatra, Dean Martin, technicolor.
Supercinema 16.00 «Silvester, neroden maček», technicolor.
Alabarda 15.30 «Nam ugaja mraz» Zabaven film. Tognazzi in Vianello.
Aurora 15.30 «Marsovec na Zemlji».
Capitol 15.30 «S terase», technicolor, Paul Newman, Mirna Loy.
Garibaldi 16.00 21.30 «Družba koketk», Anita Ekberg, Renato Rascel.
Cristallo 15.30 «Midva neznanca», technicolor, Kim Novak.
Impero 16.00 «Ekstaza».
Italia 16.00 «Zmenek na Ischiji», scopecolor, Antonella Lualdi, Mina, Domenico Modugno.
Massimo 15.30 «Obleganje Siracuze», technicolor, Rossano Brazzi, Tina Louise.
Moderno 16.00 «Vera Cruz», technicolor, Gary Cooper, Cesar Romero, Burt Lancaster.
Astra 16.00 «Salomon in kraljica Saba».
Astoria 16.00 «Princesa in čarovnik», technicolor.
Vittorio Veneto 15.15 «Stanovanje», Jack Lemon.
Marconi 16.00 «Gusar črnega skobca», technicolor, Gerard Landry.
Ideale 16.00 «Sissi, carjeva izvoljenka», technicolor.
Savona 16.00 «Olympia», technicolor, Sophia Loren, Jean Gabon.
Odeon 16.00 «Poletne zgodbe», A. Sordi, M. Mastroianni in S. Koscina.
Skedenj 16.00 «Krog maščevanja» Warnercolor. Randolph Scott.

STE VIDELI NOVE TELEVIZORJE pri Radio Trevisan ULICA S. NICOLO 21

Kino na Opčinah
predvaja danes 24. in jutri 25. t. m. film:
Titanus TECHNICOLOR TECHNIRAMA

HOTEL PALACE v PORTOROŽU VABI NA TRADICIONALNO silvestrovanje z izbranim silvestrskim menujem in programom v vseh prostorih HOTELA PALACE in RESTAVRACIJE JADRAN
Rezerviranje sprejema potovalni urad AURORA, Trst, Ul. Cicerone št. 8, tel. 29-243 in upr. HOTELA PALACE v PORTOROŽU, tel. 61 45

26. DECEMBRA OD 20. DO 2. URE NA STADIONU «1. MAJ» AKADEMSKI PLES — ŠTEFANOVANJE - 26. DECEMBRA OD 20. DO 2. URE NA STADIONU «1. MAJ» AKADEMSKI PLES — ŠTEFANOVANJE

Petnajst let se je kril kot gozdni delavec

Oswiencimski krvnik je končno za zapahi

Nagla «kariera» - Med SS-ovci na fronti - Poveljnik taborišča in organizator «pohoda smrti» Lagodno življenje s pogostimi obiski «vdove»

V Bonnu so pred dnevi objavili, da še vedno pogrešajo 2.600.000 Nemcev, iz časa zadnje vojne. Gre za vojne ujetnike, za vojne pogrešance in civiliste, za katerimi se je v povojni zmešnjavi izgubila sled. Pred tremi dnevi pa je nemški policiji uspelo najti sled za enim, ki mu je prijalo ostati med «pogrešanci». Je to veliki zločinec Richard Baer, ki se je petnajst let skrival pod tujim imenom.

O aretaciji Richarda Baera je pisal ves evropski tisk. Zakaj? Richard Baer se je rodil leta 1911 in že v prvih dneh uveljavljanja nacizma se mu je priključil in kmalu postal SS-ovec. Njegova pot navzgor je bila zelo nagla, tako, da je že pred vojno postal poveljnik taborišča Dachau. V začetku vojne se je prostovoljno javil v SS-ovsko divizijo «mrtvaških lobanj» in se odpravil na fronto. Toda leta 1941 je bil ranjen. Krogla mu je prebila desno stegno. Kot tak je bil za fronto neuporaben, zato ga je nacistična stranka postavila leta 1942 za poveljnika koncentracijskega taborišča v Neuengamme blizu Hamburga.

Tu ostane do maja 1944. leta, ko prevzame vodstvo taborišča Oswiencim (Auschwitz). Dolžnost prevzame iz rok Rudolfa Hoessa, ki pa nima nobene zveze z Hitlerjevo «desno roko», ministrom Adolfom Hoessom.

Biti poveljnik taborišča v Oswiencimu proti koncu vojne je pomenilo biti poveljnik enega najbolj krvavih taborišč. Eichmannov načrt «likvidacije judovskega vprašanja» se je začel pospešeno izvajati, poleg tega sta se vzhodna in zahodna fronta vedno bolj bližali Nemčiji in treba je bilo pohiteti. Zato je taborišče Oswiencim delalo noč in dan. Vsak dan so v njem pomorili najmanj 3500 oseb. V vsem času obstoja taborišča pa so plinske celice in množična grobišča požrla 2 milijona in pol žrtev. Gre predvsem za Jude, toda tudi za politične internirance drugih narodnosti. Ko se je vzhodna fronta v januarju 1945 približala neposredno taborišču, si je Richard Baer omislil naglo rešitev. Najprej je obnemogle in bolne jetnike dal pobiti, jih zložiti na skladovnice drv, ker plinske celice že več niso mogle sprejeti tolikega števila ljudi, nato je vse skupaj sežgal. Hkrati je dal uničiti tudi arhive taborišča. Nato je ostale zapornike dal zvrstiti v dolgo kolono, v tako imenovano kolono smrti. Pri temperaturi okoli 30 stopinj pod ničlo je morala kolona bežati proti Zahodu, brez hrane, brez obleke, brez prevoznih sredstev. Razmere v taboriščih so nam znane. Jetniki so bili bolj podobni okostnjakom kot ljudem in ta kolona je morala korakati proti Zahodu in kdor je obnemogel, ga je zadel strel iz SS-ovske brzostrelke. Ob poti, koder se je «kolona smrti» pomikala so ostali tisoči mrtvecev. Rdeča armada pa, ki je takoj po pobegu taborišče osvobodila, je našla tu na kupe na pol zoglenelih trupel onih, ki jih je dal komandant Richard Baer pobiti in sežgati. Rdeči armadi pa ni uspelo zajeti komandanta, ki je v splošnem kaosu, ki je tedaj vladal v Nemčiji, bežal proti Zahodu. Ker je vedel, kaj ga čaka, si je Baer dal ponarediti dokumente in sicer na ime Karla Newmanna. Kot tak se je zaposlil kot gozdni delavec na veleposestvu princa Otona von Bismarcka, zelo bogatega vnuka znanega «železnega kanclerja», ki je sedaj demokrščanski poslanec v bonnskem parlamentu in zelo intimen prijatelj kanclerja Adenauerja.

Gozdovi princa Otona von Bismarcka se raztezajo okoli naselja Dassendorfa blizu Hamburga. Tu si je zločinec dal postaviti čedno hišo, v kateri je preživel petnajst mirnih let v družčini s svojim tastom in taščo. Toda mož ni sameval. Njegova žena Josepha Maria, ki je stanovala v Hamburgu ga je pogosto obiskovala in ostajala pri njem tudi po več dni. Zahodnonemška policija je sicer stikala za velikim zločincem, ni ji pa uspelo ga odkriti. Nekoč je celo zaslišala zločinčevo ženo, ker ta ni dvignila dokumentov in zahtevala kake odškodnine za svojim «pokojnim» možem, kajti na zasliševanju je trdila, da je njen mož «po vsej verjetnosti mrtev». S tem je policija ta problem «arbiirala», gospa Josepha Maria Baer pa je še nadalje obiskovala svojega moža in živela lagodno življenje, kakršno je imel tudi sam zločinec, ki je sicer delal kot gozdni delavec, vendar si privoščil mnogo več kot so si mogli privoščiti njegovi tovariši gozdni delavci. To mu je omogočilo posestvo, ki si ga je skupno z nekim svojim «prijateljem» iz vojnih časov «omislil».

Kako pa je sedaj, po petnajstih letih, vendarle prišlo do odkritja? Schlezwig-Hollstein je eden od tistih predelov Zahodne Nemčije, ki je dal zatočišče mnogim vojnim zločincem. Tu so pred kratkim odkrili tudi prof. Heidea, to je onega znanega zdravnika-zločinca, ki je «v svrho znanosti» moril internirance, da bi na njih preizkušal razne nove preparate. Prof. Heide je bil kot tak znan. Užival pa je mnogo protekcij. Le ko je zadeva prišla do vrhunca, so ga sodne oblasti spravile pod ključ.

Na račun močnega pritiska svetovne javnosti in tudi nemških socialdemokratov pa so se sodne oblasti v Frankfurtu vendarle zganile in začele pripravljati proces proti približno tisoč zločincem, ki so bili kakor koli povezani s taboriščem v Oswiencimu. Dr. Državni tožilec v Frankfurtu dr. Wolf je sestavil podroben seznam teh zločincev in na njem je tudi ime zločinca Richarda Baera. Ker je šlo za največjega zločinca tega taborišča, je bila na njegovo glavo razpisana nagrada v znesku deset tisoč nemških mark. Zaradi te nagrade, morda pa tudi iz kakih drugih pobud, so oblastem začele prihajati razne ovadbe, ki so nakazovale, da se Richard Baer krije pod imenom Karl Newmann. Že prej so oblasti vedele, da je bil Newmann ranjen v desno stegno. Poskrbele so si tudi fotokopijo njegovega življenjepisa, ki ga je sestavil in zapisal sam leta 1941. Nato so ugotovili, da je pisava življenjepisa enaka pisavi v prijavnici «gozdnega delavca» Newmanna na posestvu princa Otona von Bismarcka. In tako so pred tremi dnevi Richarda Baera presenetili na delu. Močna skupina oboroženih policijskih agentov ga je našla, ko je sekal drva in na ukaz, naj dvigne roke, je to Baer takoj storil. Agenti so mu nataknili lisice in z močno stražo odpeljali na dom, kjer ga je čakala žena. Povsem po nacistično je Baer zanikal svojo identiteto, ko pa so mu pomolili pod nos dokaze, je drzno dvignil glavo in priznal: «Prav, sem Richard Baer». Nato pa je še kar nesramno dostavil: «Sem častnik in kot tak od vas zahtevam, da z menoj ravnate kot s častnikom, snemite mi lisice!»

Policaji so pa vendarle bili toliko pametni, da mu jih niso sneli, pač pa so bivšega «SS-Sturmbannfuehrerja» odpeljali v zapore v Frankfurt. Policijska straža je bila izredno močna in tudi glavna postaja v Frankfurtu, kamor so ga iz Dasseldorfa pripeljali, je bila močno zastražena.

Sedaj bo moral Baer odgovarjati «za nedoločeno število smrti».

V teh dneh... (Foto Bubnič)

Pred novo premiero Slovenskega gledališča v Avditoriju

«Teater hladne vojne»

Skupina povojnih francoskih dramskih piscev v iskanju novih izraznih sredstev - Kaj hoče biti Ionescova tragična farsa «Stoli»?

Tako imenuje Luciano Cadignola gledališka dela Adamova, Ionesca in Becketta, ali bolje dela, ki kažejo na otrplost družbe v kateri ti avtorji živijo.

Čitateljem, ki so doslej našteta imena povsem neznana, moramo nekoliko razložiti. Adamov, Ionesco, Beckett, Genet, Schehade, Tardieu,, Vauthier, Pichette Weigarten, Ghelderode in Audiberti tvorijo skupino dramskih piscev, ki trenutno delujejo povečini v Franciji ali bolje v Parizu.

Kako, da jih družimo v eno skupino? V svojem bistvu imajo nekaj skupnih potez, čeprav jih vsak po svoje razvija. Razdejanje druge svetovne vojne je pretreslo po malem slehernega človeka. Kdor je nekoliko pogledal okrog sebe je videl le grozote, puščobo, bedo, strahotno praznoto. To je lahko občutil vsakdo; umetnik, ki naj bi bil že po naravi rahločutnejši in sprejemljivejši od ostalih za sleherno stvar, pa je čutil v tem kaosu nekaj več.

Kako naj pisatelj opiše to strahotno stanje? Kako naj ujame atome razdrobljenega sveta in jih sešije v tekste, ki naj opisujejo kaj je storil uničujoči kataklizem? Bilo je treba znajti nekaj novega, navadne realistične besede, take ki jih najdemo v besednjakih, bi to težko izražale. Bile bi prerevne. Vse si je bilo treba le predstavljati a pri tem ne misliti na nič stvarnega.

Tekstí Adamova, Ionesca in Becketta pričajo o tem. To je skrajni poizkus. Povojni avtorji so zgubili vero v svet in v svoje poslanstvo. Ne najdejo več moči, ki je gnala umetnike prejšnjega stoletja. Ne verujejo več v veliko moč umetnosti. Lahko bi jih imenovali predstavnike razočarane avantgardne umetnosti. Zavrgli so tradicionalne forme gradnje in dramskega jezika. V svojih novejših, za mnoge neprebavljivih formah, nam nudijo proces današnjega človeka in družbe. Pri tem so manj prepričljivi od tistih avtorjev, ki so nastopili po prvi svetovni vojni s polemičnimi deli. S svojimi deli nočejo povzročiti živčnih zlomov, ne spuščajo se v debate, njih namen je povzročiti polemične misli v samem gledalcu. Pokažejo mu v dramskem dejanju, sliko stanja, kakršno sami vidijo ter ga prisilijo, da vsaj delno pomisli na realno stanje, od katere v resnici tako radi odmaknemo pogled.

Uprizarjamo Ionescove «Stole». Oglejmo si nekoliko od bliže tega avtorja. Kar nas v njegovih delih najprej vznemiri, je jezik. Poredko se res zgodi, da bi spoznali take avtorje, ki uporabljajo besedni zaklad tako strahovito malomarno, tako svobodno, tako nelogično kot prav Ionesco. Besedo skrivi, jo vklene in prisili v igro rim, asonanc in disonanc večkrat z edino željo ustvariti besedne zvočne efekte. Rezultati so povečini komični. Ionescova komika pa je funkcionalna z osebo, ki jo postavi na oder. Povečini je zaradi obravnavane teme grenka. Skrivljene besede, mehanična igra besed in rim, vse to je izraz in posledica kaosa, ki vlada v njih duhovih.

Podobe ljudi, ki kažejo svoje dvojno lice, v katerih se je zažrla hipokrizija, bitja, ki so nezaupna do vsega, slabi simulanti pripravljeni preslepiti z lažjo najprej sebe.

Iz te kaotične zmesi izvira Ionescov nefilozofski teater. V njegovih delih najdemo vseskozi elemente neresnosti, ki skušajo ob non sensu priti do resnice. On se vsega tega zaveda. Hote postavlja pred nas svoje farse, ki jih tako spači v situacijah, dialogu in odrski akciji, da je končna podoba le videz tistega, kar je v resnici. Od tu tudi izvira vse tisto prazno besedičenje njegovih junakov. Hočete primer? Prosim!

Iz *«Plešaste pevke»*

Gospa Martin: Bazar, Balzac, Bazaine!

Gospod Martin: Baza, biza, boza!

Gospod Smith: A, e, i, o, u, a, e, i, o, u, !

Gospa Martin: B, c, d, f, g, l, m, n, p, r, s, f, v, w, x, x!

Gospod Martin: Mm, ll, cc, vv, rr, vv, mm, ll, rr, rr, zz, zz!

Gospa Martin: Od česna do olja, od olja do česna!

Gospa Smith: (posnema vlak) čuf, čuf, čuf, čif, čif, čif, čif!

Ali pa iz *«Učne ure»*

Učenka pride k profesorju, da bi jo pripravil na inženirski izpit. Taka je priprava.

Profesor: No, koliko je 7 in 1

Učenka: 8

Profesor: 7 in 1

Učenka: 8 bis

Profesor: To je sijajen odgovor 7 in 1

Učenka: 8 ter

Profesor: Sijajno 7 in 1

Učenka: 8 quater

Profesor: 4 manj 3

Učenka: 7

Pri odštevanju teh števil se bodoči inženirki ustavi. Zna pa zato pri priči odgovoriti na vprašanje koliko je 3.755.998.251 krat 5.162.330.508 za zadnjo število rezultata se celo profesor všteje, a učenka je izračunala pravilno. Na vprašanje kako je to mogoče, mirno prizna, da se je naučila na pamet vse mogoče aritmetske možnosti množenja.

V deliriju besed, zvokov brez nikakega pomena v psihičnem avtomatizmu se osebe nehote otresejo hinavščine ter se dokončno razgalijo.

Gledališče je zame, piše Ionesco, projekcija mojega notranjega sveta na sceno. Najraje črpam snovi za svoja dela iz svojih sanj, iz svojih želja, iz svojih notranjih bojev. Ker pa na svetu nisem sam, upam da so moje sanje, želje in upi podobne drugim.

Neka tema, ki tako inzistentno prihaja na dan v vseh Ionescovih delih je vprašanje našega življenja. Zakaj, čemu? Razglabljanje skoraj vedno klavrno propade, zato se njegovi junaki zatekajo k laži, k zasleplјivim retoričnim dokazovanjem.

Čut samote, ki spremlja opise je mučen, tragičen, grenak ter grotesken; a življenje je tako, žal ga moramo kot takega sprejeti; razlagati ga ne moremo. Je vsaj možna kakšna rešitev, nam kdo lahko sugerira pot, ki nas bi rešila naših težav?

To je tudi problem, ki ga skuša reševati Ionesco v «Stolih». Starček, tako naziva avtor svojega junaka, je iznašel to čudovito formulo. V svojo siromašno hišo je povabil predstavnike človeštva, da jim po govorniku pokaže odrešujočo pot.

Starček: In zdaj se obračam na vas vse, gospe, gospodične, gospodje, moji otročiči, dragi sobratje, dragi rojaki, dragi predsednik, moji dragi vojni tovariši...

Starka: (odmev) In moji otročički... čički... čički.

Starček: Obračam se na vas vse, brez razlike v letih, v spolu, v stanu, v socialnem položaju, v trgovini, da se vam iz vsega srca zahvalim... Svojo zahvalo izrekam tudi vsem onim, ki so omogočili nocojšnje zborovanje, organizatorjem... lastnikom te stavbe in arhitektu, zidarjem, ki so blagovolili zgraditi te zidove! Vsem tistim, ki so ji skopali temelje...

Veličanstvo, moja žena in jaz sam ne pričakujeva ničesar več od življenja. Najino življenje se lahko zaključi s to apoteozo. Moje poslanstvo je končano. Nisem živel zaman, kajti moje sporočilo bo razodeto vsemu svetu, ali bolje rečeno tistemu, kar je od njega ostalo. Vam, gospodje in gospe in dragi tovariši, ki ste ostanki človeštva, a s takimi ostanki lahko še skuhamo dobro juho...

Dragi moj govornik in prijatelj seznani vesoljni svet z mojo filozofijo.

Starec in starka se pred govorom govornika vržeta skozi okno... «da bi prišla v legendo, ali da bi poimenovali z našimi imeni kakšno mestno ulico» Govornik bi mogoče razglasil rešitev, beg v novo življenje a žal je gluh in nem. Na tablo napiše nerazumljive besede in brez smisla.

Je to rešitev? Kdo vse? Je to način je to forma s katero naj bodoči umetnik pove svojemu bližnjemu nekaj kar je tragično in usodno za celotno človeštvo? Generaciji, ki bo šele nastopila prepuščam možnost razsodbe.

ADRIJAN RUSTJA

Kaj smo gledali po TV

«Italijani na Severnem tečaju»

Dokumentarji so televizijska zrst, ki doseže na kvalitetni lestvici prav gotovo najvišjo stopnjo. Mnogo smo jih že videli in večina med njimi nas je v celoti zadovoljila bodisi zaradi pomembnosti obdelovalnega argumenta, bodisi zaradi dragocenosti izvirne snovi, bodisi zaradi spretne montaže in primernega komentarja. Lahko celo trdimo, da je večina dokumentarjev predstavljala izvrstno šolo za vse one, ki so pripravljeni upoštevati nauke preteklosti in se po teh naukih tudi ravnati v sedanjosti in v bodočnosti.

Med take uspešne dokumentarje je spadal tudi dokumentar Giannija Bisiacha (Slovenca?) z naslovom «Italijani na Severnem tečaju», ki je oživel tragedijo italijanske polarne ekspedicije generala Nobileja leta 1928. V treh poglavjih so se pred nami zvrstili dogodki, ki so takrat razburjali in vznemirjali vso svetovno javnost, ki so dan za dnem polnili stolpce na prvih straneh vseh svetovnih listov, ki so bili glavni argument vseh razprav in diskusij.

Da se je ekspedicija končala tragično, to je ze vsem bolj ali manj znano. Zrakoplov «Italia» se je razbil na ledeni plošči. Večina posadke je izgubila življenje, nekaj njenih članov z vodjem generalom Nobilejem pa se je rešilo in preživljalo strahote polarnega ambienta na ledeni plošči pod «Rdečim šotorom» do srečne rešitve, ki jim jo je prinesel sovjetski ledolomilec «Krasin».

V dokumentar so bili vključeni v glavnem originalni filmski posnetki, katere je delno komentiral avtor oddaje Bisiach, delno pa še živeči člani odprave sami, posebno general Nobile, ki je često zavzel tudi zelo oster polemični ton, kar je oddajo se bolj razgibalo in jo naredilo zanimivo. Sedaj že zelo priletni, toda še vedno zivahni Nobile je namreč spretno izkoristil oživitev te tragedije za odkrito polemiko glede njega samega, namreč v zvezi s pisanjem okrog dejstva, da je rešilno letalo, ki je pred prihodom «Krasina» pristalo na ledeni plošči, odpeljalo na varno najprej njega kot poveljnika odprave. Mnogi so mu takrat očitali, da se je prekrsil proti elementarnemu pravilu brodolomcev, da mora namreč poveljnik zadnji zapustiti potapljajoco se ladjo oz. razbitino. S citiranjem izjav nekaterih drugih rešenih članov odprave in resilcijev je dokazoval, da je njegov odhod pred ostalimi narekovala nujnost resevalne akcije, da je do njega prišlo proti njegovi osebni volji na izrecno zahtevo ostalih članov in resevalcev itd. Vmes je potegnil tudi Mussolinija in fašistično vlado ter obsodil njeno takratno stališce v tej zvezi. Izrekel pa je javno priznanje resiteljem in predvsem sovjetskim mornarjem in pilotom ter tolmačil njinove resevalne napore kot izraz najvišje oblike človeštva. Njegove zadnje misli so bile posvečene žrtvam tragedije.

S svojim nastopom je Nobile zapustil vtis človeka, ki ima sicer mirno vest, ki pa se nikakor še ni pomiril s takratnimi očitki na njegov račun. Se ga pečejo v njegovi notranjosti in prav zaradi tega je razumljiv njegov izbruh ogorčenja po več kot trideseih letih.

«Duh XX. stoletja»

Tudi ta serija dokumentarjev je zelo zanimiva, čeprav ima izključno retrospektivni značaj. Zadnja oddaja je bila posvečena začetku sedanjega stoletja z vrsto fragmentarno prikazanih dogodkov, ki so bili zanj značilni. Evropa je prosperirala v ozračju optimizma, kar je našlo svoj mogočni izraz tudi na veliki svetovni razstavi v Parizu, ki je bila za tedanje pojme nekaj edinstvenega, posebno še zaradi postavitve Eifelovega stolpa, ki se še danes uvršča med svetovna čudesa. Skoraj istočasno je prišel v Francijo Wilber Wright s svojim letečim strojem. Pojavili so se prvi filmi bratov Lumiere in z njimi začetek filmske tehnike. V Rusiji so vladali poslednji carji, v Angliji je umrla kraljica Viktorija. Nenadoma je svet presunila tragedija «Titanica». Habsburški dvor je blestel v poslednjem sijaju, umetnost je cvetela.

Toda vse to je bil le zunanji videz optimizma in prosperitete. Delavstvo se je začelo prebujati v borbi za svoje pravice. Evropski monarhi so se začeli gledati z nezaupanjem. Viljem II. Prusk. je prirejal na veliko vojaške parade in njegov kancler je napovedoval novo vlogo nemškega naroda. Kmalu nato je sledilo Sarajevo. Iskra je bila prižgana in ogenj se je razplamtel v veliki svetovni požar.

Vse to je bilo zgneteno v eni sami oddaji. Ilo je razumljivo zelo fragmentarno, vendar še vedno dovolj zgovorno in dovolj opozorilno za današnji svet, ki drvi v nove pustolovščine.

Prostor nam ne dopušča, da bi se pomudili še pri drugih oddajah, čeprav posebnih pravzaprav niti ni bilo, če izvzamemo serijo uprizoritev v okviru dialektalnega gledališča, običajni Controcanale s Soldatijevim vložkom, Campanile Sera itd. Omenimo naj le, da sta ti dve poslednji stalni zabavni rubriki imeli že božični značaj

Mrzlične priprave za ameriško «operacijo Mercury»

Sedem «vsemirskih potnikov» je «treščilo» sredi puščave

Uspel poizkus medicinskih strokovnjakov, ki ugotavljajo, da je «človeški material» že pripravljen, kar pa ne velja za raketne in druge tehnike

Wernher von Braun, najboljši strokovnjak za raketno tehniko, kar jih dela v ameriških zavodih, je pred dnevi izjavil, da bo prvi človek, ki bo z raketo poletel v vsemirje, Američan. Morda se bo uštel, saj vemo, da so Sovjeti glede tega, po lastnih priznanjih Američanov in samega von Brauna, pred Ameriko, morda pa tudi ne. Vendar to niti ni tako važno, saj bo prvi človekov polet v vsemirje nova velika stran v zgodovini človeka, pa naj ga opravi Rus ali Američan. Zagotovo pa je, da je «človeški material» tako v ZDA kot v Sovjetski zvezi, na ta veliki podvig bolje pripravljen kot «tehnični material». Ameriški novinar William Ogson nam v dolgi reportaži prikazuje kako je preživel štiri dni med sedmimi bodočimi «vsemirskimi Kolumbi», ki se pripravljajo na svojo veliko nalogo. Poizkus je bil zamišljen tako, kako se se bo vsemirski človek znašel v puščavi, če bi pri vrnitvi na Zemljo bilo kaj narobe in bi ne priletel vprav tja, kamor bi po načrtih moral prileteti.

Ameriški strokovnjaki, ki pripravljajo «operacijo Mercury», predvidevajo, da se bo kapsula, ki se bo vrnila s človekom na Zemljo, spustila na določeno mesto na morju. Če pa vemo, da bo raketa in z njo kapsula letela okoli Zemlje z brzino 30.000 km na uro in na višini 200 km, je zelo možno, da bo «za malenkost» zgrešila cilj. Toda ta «malenkost» lahko znese tudi toliko, da se vsemirski potnik s svojo kapsulo znajde namesto na morju, kjer bi ga čakale ladje, letala in helikopterji, nekje v kaki puščavi.

Za to možnost so medicinski strokovnjaki iz skupine znanstvenikov, ki pripravljajo «operacijo Mercury», izbrali ameriško puščavo v državi Nevada. Sem so jih s helikopterji pripeljali kar sredi puščave in to v stanju, kot če bi se vrnili iz vsemirja. Na sebi so vsemirski potniki imeli zapleteno vsemirsko zaščitno obleko, prozorne plastične šleme in padala. Razen tega so organizatorji tega poizkusa pustili v neposredni bližini «pristanka» še prazno kapsulo in bodoče vsemirske potnike pustili tako rekoč na cedilu: brez vode, brez nobenih sredstev, skratka prav tako, kot če bi kapsula s potnikom vprav tisti trenutek bila treščila tja, sredi puščave.

Ker vlada v Nevadi izredna vročina, ker ni tu nobene sence, pod katero bi se zatekli, so bodoči astronavti takoj začeli s pripravami. Predvrem so se morali rešiti vsemirske obleke, kajti v njih bi se v kratkem zadušili, ker so neprodušne. Ostali so samo v spodnjem perilu. Z noži so si razrezali padala in iz njih napravili šotore in od preostale padalske svile si skrojili obleko, ki spominja na obleke puščavskih beduinov, tako da platno ovija vse telo in ga ščiti pred sončnimi žarki, hkrati pa dopušča nekakšno ventilacijo s spodnje strani. Če bi bili ostali v samem spodnjem perilu, bi jih sonce kmalu pokosilo, zato so tako za snetje vsemirskih oblek in za skrojitev novih «beduinskih» oblek porabili le kakih pet minut.

Pet od sedmih ameriških vsemirskih potnikov, potem ko so si slekli vsemirske obleke in se spremenili v «Beduine»

Ko so opravili s tem, jim je ostalo še veliko svile, ki pa je niso odvrgli. Na bližnji sipini so iz dolgih trakov rumene padalske svile napravili dva velika znaka v obliki črke X in Y, ki naj bi morebitne iskalce iz zraka opozorila na njih prisotnost v puščavi. Vedeti je namreč treba, da se radijska postaja v kapsuli ob treščenju na Zemljo more pokvariti in v tem primeru bi vsemirski potnik ne mogel postajam, ki njegovemu poletu sledijo, sporočiti svojega pristanka.

Ko so bile tako zaključene prve priprave za opozoritev morebitnih iskalcev, se je bilo treba pripraviti tudi na življenje v puščavi. Ker pa je prihajala že noč, je bilo s pripravami treba pohiteti. Novinar Ogson, ki je vse to opazoval v senci svojega šotora in ob zalogi termosovih steklenic s hladno vodo ter raznih prehrambenih artiklov, se je spraševal, kako bodo rešili vsaj problem vode.

Toda eden izmed vsemirskih potnikov je takoj ob mraku začel kopati globlje jame v pesku, ki jih je nato prekril s tenkimi krpami iz plastične snovi, ki jo je vzel iz notranjosti vsemirske kapsule. Ogson ni vedel, čemu naj bi to služilo, čemu koplje človek v suhem pesku jame in jih prekriva s plastično krpo. Nerodno mu je bilo tudi povprašati za pojasnilo, kajti on v skupino ni spadal. Šele naslednjega jutra je spoznal čemu služijo jame, ki jih je bil napravil prejšnji večer eden izmed sedmih ameriških kandidatov za vsemirski polet. Ta je bil zjutraj, že ob zori, stopil k jamam in Ogson, ki ga je spremljal, je opazil, da je na dnu vsake izmed teh jam nekaj vode. Slo je dejansko za neznatne količine te v puščavi tako dragocene tekočine, toda jam je bilo toliko, da so si nabrali vsaj toliko vode, da so se mogli odžejati. Novinar Ogson se je spraševal, od kod v tem suhem pesku voda. Odgovor je dokaj enostaven. Jame, ki jih je Carpenter proti mraku izkopal, so služile kot nekakšen kondensator. Jame je izkopal po prvem mraku zato, da je mogel gornje vroče plasti peska odstraniti in je nižja, hladnejša plast peska v jamah prišla v stik z zrakom. Ono malo vlage, kolikor je premore vroč puščavski zrak, pa se je v stiku s hladnimi površinami jam kondensirala in se tako sesedala v plastičnih krpah, ki jih je bil Carpenter razgrnil prejšnji večer.

Drugi dan, že zgodaj zjutraj, so vsemirski potniki «spoznali», da nobeno letalo ni opazilo njihovih znakov, ki so jih bili napravili na puščavski sipini iz trakov rumenega padala. Zato je eden izmed potnikov, Slayton, stopil v vsemirsko kapsulo in nekaj minut zatem prišel iz nje z velikim francoskim ključem v roki. Čemu mu bo to, se je spraševal Ogson. Z nekaj krepkimi udarci s ključem po kapsuli si je priskrbel od «sončne baterije» ogledalo, s katerim bo opozarjal nase pilota ali potnike morebitnega letala, ki bi letelo v bližini.

To, kar smo o «pustolovščinah» v Nevadi opisali, je malo, vendar dokazuje, da so se ameriški kandidati za vsemirski polet temeljito pripravili. Helikopterji so jih namreč pustili tu izključno s tem, kar bi jim bilo na razpolago v primeru, če bi dejansko prifrčali iz vsemirja. Na razpolago so imeli le padalo, kapsulo in nekaj koščkov prepečenca. In vendar so one štiri dni v tej izredno vroči puščavi prebili kot bi se ne bilo nič posebnega zgodilo. Ko so četrti dan prišli ponje s helikopterji, je bilo dokazano, da je «človeški material» v programu «operacije Mercury» povsem pripravljen. Nekdo od funkcionarjev je glede tega rekel takole: «Naši mladeniči, kar se njihovega znanja in kondicije tiče, so že sedaj pripravljeni, toda še vedno niso pripravljeni tehniki, ki morajo zagotoviti ne le njihovo izstrelitev v vsemirje, pač pa tudi njihovo vrnitev na Zemljo.»

Po nekaterih zadnjih uspelih poizkusih v ZDA, kaže, da se tudi ameriški tehniki bližajo temu cilju, da bodo namreč kmalu pripravljeni za «veliki podvig». Napovedujejo ga za prvo polovico prihodnjega leta. Kako je s temi pripravami v Sovjetski zvezi, ne vemo. Vsekakor je gotovo, da tudi Sovjeti ne bodo daleč od zaključka priprav in po mnenju strokovnjakov je zelo verjetno, da bo ameriški vsemirski potnik poletel v vsemirje ne kot prvi, pač pa kvečjemu kot drugi in to kljub izredno optimističnim izjavam samega von Brauna.

RADIO TELEVIZIJA

Sobota, 24. decembra 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.45: Vrtiljak, pisani odmevi naših dni; 12.30. Za vsakogar nekaj; 13.30: Dobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 14.45: Mali ansambli; 15.30: «Zbogom, drevesce», igra v 3 dejanjih; 17.20: Kavarniški koncert; 18.00: Radijska univerza; 18.15: V svetu kulture; 18.30: Bela Bartok: Plesna suita; Maurice Ravel: Valček; 19: Pomenek s poslušalkami; 19.20: Božični motivi; 20.00: Sport; 20.30: Teden v Italiji; 20.40: Zbor «Jacobus Gallus»; 21.: «...in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje...»; 22.15: Manfredini: Božična simfonija; Scarlatti: Kantata pastorale pour le Nativite; Corelli: Božični koncert; 23.30: Sveta noč; 24.00: Božična polnočnica iz župne cerkve pri Sv. Jakobu v Trstu.

Trst

12.55. Tretja stran; 14.15: Simfonični koncert; 14.50: Božič v Karniji; 15.10: Orkester Franca Valisnerija; 15.25: Odprta knjiga; 15.45: Tipični furlanski orkester.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba za vas; 12.45: Glasba za vas (II. del); 13.40: Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30: Primorski tednik; 14.45: Igra violinistka Noucka Doina z orkestrom Bela Sandors in Richard Muller Lamperta; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Domače popevke; 16.00: Dunajske melodije; 16.30: Dogodki in odmevi; 16.46: Kelemenov koncert za fagot in godala; 17.00: Izbrane pesmi; 17.40: Jazz coctail; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Anthonu Newley; 19.30: Prenos RL; 22.15: Pisana glasba.

Nacionalni program

6.30. Vremo na italijanskih morjih; 7.00: Jutranje melodije; 9.00: Operetna glasba; 9.30: Jutranji koncert; 11.30: Program pesmi; 12.00: Poje Sergio Bruni; 13.30: Božične pesmi; 16.45: Komorna glasba; 17.20: Program italijanske folklorne glasbe; 17.40: Nedeljski športni dogodki; 18.10: Oscar Peterson pri klavirju; 18.25: Zrebanje loterije; 19.00: Orkestra Alda Majettija in Riccarda Santosa; 21.00: Carobna piščal; 21.20: «Vesel božič, Gospod Gio» (enodejanka); 22.00: Armando Trovajoli in njegov orkester; 22.45: Orkestra Carmena Dragona in Francka Pourcella; 23.15: Podelitev XXV nagrade za dobroto «Božična noč» v Milanu.

II. program

9.00: Jutranje melodije; 11.: Glasba za vas, ki delate; 13.00 Sobotne pesmi; 14.00: Sami z glasbo; 14.45: Parada orkestrov; 15.40: Kratek simfonični koncert; 16.15: Italijanske ljudske pesmi; 17.: Pravilice in pesmice za najmlajše; 17.30: Eno uro s pesmimi; 18.30: Božične melodije iz raznih dežel; 20.30: Božična zvezda - Pet novih božičnih pesmi iz petih kontinentov; 22.15: Melodije v pričakovanju polnoči.

III. program

17.00: iz Bachovega «Božičnega oratorija»; 19.00: Skladbe Ludvika van Beethovna; 19.30: «iz Marijinega življenja» - lirike Reinerja Marie Rilkeja; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Simfonični koncert.

Slovenija

8.05: Glasba ob delu; 8.30: Pianist José Tordesillas igra skladbe po iberijskih motivih; 9.25: Budimpešta - Moskva - Praga; 10.15: Med klasiko in romantiko (koncert); 11.00: Po svetu jazza: Vokalni kvartet Melos, Ljubljanski jazz ansambel; 11.30: Pionirski tednik; 11.50: Otroci izbirajo pesmico; 12.00; Trio Edija Goršiča; 12.15. Kmetijski nasveti; 12.25: Zabavne opoldanski spored; 13.30: Zadovoljni Kranjci s pevci; 13.50: Tenorske in sopranske arije; 14.20: Sport in športniki; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40: S knjižnega trga; 16.00: Ali vam ugaja? (Zabavna glasba); 16.40: Moški pevski zbor France Prešeren iz Kranja; 17.45: Ritmični intermezzo; 18.00: Jezikovni pogovori; 18.15: Marko Tajčevič - Leskovic: Sedem balkanskih plesov; 18.30: Operetni zvoki; 18.45: Okno v svet; 20.00: Vesele domače popevke za sobotni večer; 20.20: R. in A. Becker: Dovolite, ime mi je Cox; 21.00: Melodije za prijeten konec tedna; 22.15: Oddaja za naše izseljence; 23.05: Zaplešite z nami!

Imate pokvarjen televizor?
TELEFONIRAJTE na 24018
Specializirani tehniki tvrdke
«Radio TREVISAN»
Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

Ital. televizija

17.00: TV za otroke; 18.30: Dnevnik; 18.50: Disneyland; 19.45: Sedem dni v parlamentu; 20.00: Podvodne jaslice; 20.30: Dnevnik; 21.05: «Pepelka»; 22.00: Canzonissima; 23.15: Koncert organista Fernanda Germanija; 23.55: Prenos polnočne maše v evroviziji.

Jug. televizija

18.00: Predstava se bo začela točno - igra za otroke; 18.45: Film iz serije «Nevarnost je moj poklic»; 20.: Dnevnik; 20.30: Prenos iz gledališča; 21.30: Film iz serije «Kenon Ball».

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Obeta se vam zanimiv konec tedna. Bodite pozorni na dogajanja okrog vas. Srečne ure z ljubljeno osebo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Kljub oviram boste zabeležili razveseljiv napredek. Ljubite iskreno, vendar ne zadovoljujte pretiranih zahtev.

DVAJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Zaradi nevšečnega dogodka boste postali previdnejši. Odlično vzdušje v družinskem krogu. Zdravje zadovoljivo.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Manša nesoglasja v delovnem okolju. Navdušili se boste za neko idejo. Zdravje dobro vendar bodite previdni.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Veliko profesionalno zadovoljstvo. Ugodne delovne ponudbe. Obnovili boste prijateljstvo, ki se je ohladilo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Odpirajo se nove poti za vaš poklicni razvoj. Okoliščine bodo omogočile sklenitev res prijetnega prijateljstva.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Vaše delovne pozicije se bodo utrdile. Slučaj vas bo zanesel v krog novih simpatičnih znancev.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Neko d

Goriško-beneški dnevnik

Seja občinskega sveta v Gorici

Spor z družbo Bozzini bo stal 4 milijone lir

Ko je pred dvema letoma goriški občinski svet izglasoval sklep, da se družbi Bozzini - Gionchetti odvzame pobiranje trošarine (s tem delom je družba začela že leta 1924), in se ta posel zaupa podjetju INGIC, se je Bozzini pritožil na državni svet, kar je povzročilo spor z županstvom. Zadeva je prišla pred razsodišče, ki sta ga sprejeli obe stranki. Le-to je razsodilo, da mora občina za škodo, ki jo je utrpela družba Bozzini-Gionchetti, plačati 5.7 milijona. Na podlagi končnega računa bi morala občinska uprava plačati 2,1 milijona lir, katerim je treba prišteti še 1,8 milijona za vse ostale stroške (odvetniki itd.), kar znaša 3,9 milijona.

O sklepu občinskega odbora, ki je zahteval sprejem odločitve razsodišča in plačilo omenjenih stroškov prejšnjemu izterjevalcu davkov, se je razvila obsežna diskusija, v katero so posegli odv. Stiligoj, prof. Zucalli, odv. Pedroni, dr. Battello in svetovalec Crocetti. Glasovanje je pokazalo, da je velika večina svetovalcev podprla predlog občinskega odbora.

Ob 20.30 se je seja zaključila z županovimi božičnimi voščili svetovalcem. Prihodnja seja bo v soboto ob 18. uri.

—«»—

Ponovno odprta pokrajinska cesta v Števerjan

Kakor smo že poročali v naši včerajšnji številki so kon-čana popravljalna dela na pokrajinski cesti Gorica-Pevma-Oslavje-Steverjan, ki je bila več mesecev zaprta zaradi zemeljskega plaza. V zadnjih dneh je podjetje Proto, kateremu je pokrajinska uprava zaupala delo, dogradilo oporni zid ter popravilo cestišče, tako da bodo z današnjim dnem cesto odprli za vsa vozila. Pokrajinski tehnični urad bo odstranil prometne znake v začetku pokrajinske ceste pri pevmskem mostu in v Števerjanu, ki so opozarjali na zaporo ceste.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 29-72.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 7,8 stopinje ob 12.30, najnižja 0,2 stopinje ob 5. uri. Vlage 65 odstotkov.

Ustoličenje komisije za trgovino in kredit

Na seji komisije je predsednik Krainer poročal o blagovni izmenjavi in obmejnem prometu z Jugoslavijo

V četrtek popoldne je bila na trgovinski zbornici prva seja stalne komisije za trgovino in kredit, ki so jo ustanovili na podlagi člena 11 enotnega besedila Zbornice za trgovino, industrijo in obrt in z odobritvijo pravilnika, o katerem govori medministrski dekret od 26. julija 1958. leta.

Ko je predsednik Luigi Krainer, član odbora trgovinske zbornice in predstavnik trgovcev v tem odboru, ustoličil komisijo, je vsem prisotnim sporočil pozdrav predsednika trgovinske zbornice ter se jim najlepše zahvalil, ker so prevzeli delovanje v tej komisiji, ki bo sodelovala z odborom trgovinske zbornice ter proučevala razna važna vprašanja s področja trgovine in kredita. Na podlagi člena 2 pravilnika je komisija izvolila za podpredsednika dr. Giusta Monteno, direktorja goriške hranilnice.

V nadaljevanju seje je predsednik obširno poročal o stanju trgovine in kredita v naši pokrajini ter še posebej govoril o vprašanju trgovskih obrtnic. Prikazal je najbolj značilna poglavja italijansko-jugoslovanskega sporazuma o zamenjavi proizvodov obmejnih področij kakor tudi sporazum o malem obmejnem prometu.

Svoj govor je zaključil z navedbo nekaterih poučnih podatkov, ki se tičejo kroženga sklada in stanja hranilnih vlog pri kreditnih zavodih v naši pokrajini med katerimi je krajevna hranilnica dosegla pomembne uspehe.

Seja pokrajinskega sveta

Tržiško pristanišče bo v drugem razredu

Prispevek 200.000 lir konzorciju za obrambo pred točo v Krminu

Na seji pokrajinskega sveta, ki je bila v četrtek zvečer, so svetovalci proučili še nekaj točk dnevnih redov prejšnjih sej.

V začetku je dr. Poterzio, ki je predsedoval seji, poročal v zvezi z resolucijo, ki je bila izglasovana na seji dne 26. novembra glede okrepitve naprav v tržiškem pristanišču. Pristaniško poveljstvo je zagotovilo, da bo asfaltiralo trg pri obali in okrepilo razsvetljavo. Pristanišče bodo uvrstili v drugi razred italijanskih pristanišč, ker ima 100.000 ton letnega prometa. Podrejena je prispevku občin in pokrajine, ki ga je določilo skrbništvo za pristaniška dela v Benetkah. Občina Tržič bo morala plačati 0,63, goriška pokrajina pa 0,29 odstotka.

V nadaljevanju seje so svetovalci sprejeli več nujnih sklepov odbora, in sicer plačilo treh milijonov stroškov v breme krajevnih ustanov v naši pokrajini za razstavo dežel ob italijanski združitvi. Dr. Chientaroli je dejal, da bodo upoštevali zaskrbljenost, ki je bila izrečena na nekaterih sejah občinskih svetov, in da bodo na razstavi dežel ali na razstavi preporoda našli prostor za dalmatinske in istrske pokrajine, ki po zadnji svetovni vojni niso več italijansko ozemlje. Svetovalec kr. ščanske demokracije Pecorari je priporočil, naj skrbijo, da bo našla Gorica svoje pravo mesto v hali dežele Furlanija-Julijska krajina. Svetovalec komunistične partije Bergomas pa je izrazil zaskrbljenost, da se skušajo v to razstavo vnesti strasti. V odgovor je dr. Polesi dejal, da bodo pokazali svetovalcem načrt razstavišča, ki se tiče naših krajev, brž ko ga bodo prejeli.

Na koncu so sprejeli na znanje vest, da je osrednja komisija za krajevne finance dokončno odobrila proračun za leto 1960. Ko so odobrili nadaljnjih 100 milijonov za gradnjo tehnično-industrijskega zavoda v Gorici (s temi sredstvi nameravajo zgraditi telovadnico in nekaj delavnic), so svetovalci odobrili več prispevkov ustanovam. Med temi je prispevek v znesku 200.000 lir v korist prostovoljnega konzorcija za obrambo pred točo v Krminu, brž ko bo konzorcij predložil svoj obračun. Za šolski ambulatorij Italijanskega rdečega križa so prispevali 100.000 lir in prav toliko za ustanovo «Ente Friuli nel mondo»; 200.000 lir so darovali poklicnemu zavodu za industrijo in obrt ter prav toliko industrijski umetniški šoli. Končno so podarili 50.000 lir goriški in tržiški zvezi krvodajalcev.

Pričetek šolskih počitnic

Prisrčna prireditev v otroškem vrtcu v Ul. Randaccio

Božičnice so imeli tudi po ostalih vrtcih, v osnovnih ter srednjih šolah

Včeraj je bil zadnji dan pouka v tem letu. Profesorji in učitelji so pripravili priložnostne božične proslave, na katerih so si izmenjali voščila in se razšli za deset dni.

Morda najbolj prisrčne so bile božične proslave po vrtcih, kjer so otroci izvedli kratek program in prejeli darila, med katerimi so bila tudi darila, ki so jih prinesli občinski predstavniki. Božičnici v otroškem vrtcu v Ul. Randaccio je prisostvoval odbornik dr. Grusovin in številne matere in očetje. Otroška vrtnarica gdč. Tuca Lutman je naučila otroke nekaj lepih priložnostnih pesmic in tudi kratek prizorček, deklica pa je občinskega predstavnika pozdravila in mu poklonila majhno darilce.

Učilnica je bila za to priliko okrašena z velikim drevescem, pod katerim je bila pravljična jeruzalemska pokrajina.

Z božičnice v slovenskem otroškem vrtcu v Ul. Randaccio

Kaj se dogaja z mestnim avtobusnim prometom

Trije avtobusi se niso ustavili

Zgodilo se je v četrtek ob 8. uri na Catterinijevem trgu, ko je precej ljudi čakalo, da bi se odpeljali v službo in na vlak

V četrtek zjutraj se je zgodil še en primer, ki zelo nazorno dokazuje, da z mestnim avtobusnim prometom nekaj ni v redu. Ljudje so čakali na avtobuse, ki se sploh niso ustavljali, čeprav je bilo v njih še dosti prostora. Dogodek se je primeril na Catterinijevem trgu. Manjkali sta dve minuti do 8. ure zjutraj in v čakalnici je bilo že kakšnih deset oseb. Vsem se je mudilo, enim na vlak, drugim v službo. Pripeljal se je prvi avtobus, v katerem je bilo še dosti prostora, in se odpeljal, ne da bi se sploh ustavil. Tako se je zgodilo še z drugim in tretjim avtobusom. Vsi so peljali mimo, ne da bi se sploh ustavili, in v vseh je bilo še dosti prostora. Ko je pripeljal četrti avtobus, je vse minilo potrpljenje, kajti poleg tega, da je bilo kasno, je tudi deževalo: neki moški se je postavil na cesto pred avtobus in ga ustavil. Šofer se je sicer jezil, toda ljudje so vstopili in se odpeljali v mesto. Seveda je bilo v avtobusu na račun takšnega poslovanja precej zabavljanja, kajti če avtobusi nimajo namena prevažati ljudi, kadar je dež in mraz, tedaj ga ni treba tudi ob lepem vremenu.

Dogodek se povsem vsklaja s tisto zaskrbljenostjo, ki je bila izrečena na seji občinskega sveta, ko se je govorilo o mestnem prometu. Tedaj je bilo naglašeno, da ni mogoče spoštovati voznih redov, kadar so šoferji preobremenjeni in morajo progo prevoziti v določenem času. Seveda se ni moglo predvideti, da bodo šoferji enostavno izpuščali postaje in dirjali od enega konca proge do drugega, da jim ne bi mogli očitati zamujanja. Potnike in nas z njimi seveda zanima le to, če so šoferji to delali prostovoljno, ali pa jim je bilo to ukazano, in če je to novoletno voščilo, ki nam ga pripravlja družba, ki z novim letom prevzema za 9 let v upravo mestni avtobusni promet?

—«»—

Trčenje avtomobilista in kolesarke iz Jugoslavije

V bližini gostilne «Al fogolar» je včeraj dopoldne 40-letni učitelj Guido De Rocco povozil z osebnim avtomobilom kolesarko 38-letno Čelestino Marinič, por. Simsič iz Vedrjana v Brdih (Jugoslavija). Ženska se je s kolesom pripeljala po cesti, ki pelje iz Ločnika proti Mochetti. Ker je opazila na cesti avtomobil, se je ustavila, čim pa je ta odpeljal mimo, je nadaljevala pot, ker ni opazila drugega avtomobila, ki se je zaletel vanjo. Udarila se je v gleženj leve noge. Z nekim zasebnim avtomobilom so jo prepeljali v civilno bolnišnico, kjer so ji rano obvezali ter jo poslali domov. Ozdravela bo v 15 dneh. Na kraj nesreče je prišel oddelek prometne policije, da bi ugotovil vzroke nesreče.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Crimen», A. Sordi, V. Gassman.

VERDI. 17.00: «Colpo grosso», F. Sinatra, D. Martin.

VITTORIA. 17.00: «Kraljeva grobnica», D. Paget, E. Crisa, cinemascope v barvah.

CENTRALE. 17.00: «Kraljica Tatarov», C. Alonso, v barvah.

MODERNO. 17.00: «Smrtnonosna tekočina».

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Dvanajsto kolo nogometnega prvenstva A lige

Jutri več odločilnih tekem za obstoj na vrhu lestvice

Roma in Milan bosta gostovala, Inter pa bo igral doma

Kako ustaviti tri velikane nogometnega prvenstva A lige? To je vprašanje, ki zanima ne samo nedeljske direktne tekmece Milana Rome in Interja, temveč tudi druge enajstorice, ki so več ali manj tik pod vrhom lestvice in katerim se bodo posledice rezultatov 12. kola več ali manj poznale.

Problem kako ustaviti velikane ne da miru trenerjem Barija, ki bo igral z Milanom, dalje Spala, ki bo gostoval pri Interju in končno Lecca ki bo sprejel v goste morda najbolj nevarno enajstorico najvišjega italijanskega prvenstva Romo. Trener Lecca Piccioli je na vprašanje že delno odgovoril. Ustaviti bomo morali Lojacona, je nekako rekel in potem bomo videli. Odgovor je mogoče pravilen, toda nastaja novo vprašanje kako ustaviti izrednega Lojacona. Sicer je možno, da bo ta problem z odsotnostjo rimskega napadalca še pred tekmo odpadel.

Tudi Ferrero, ki trenira Spal se ne smeje in je odgovoril, da so igralci v črno-plavih dresih zelo hitri. Iz tega izhaja, da bodo njegovi nogometaši v nedeljo tekli hitreje kot nasprotniki. S tem orožjem bi hotel Ferrero ustaviti napad Interja, kar pa dvomimo, da se mu bo posrečilo. Tudi v Bariju vlada precej optimistično razpoloženje in španski trener Carniglia ni hotel ničesar spregovoriti o taktiki, ki jo bo Bari ubral v nedeljo proti Milanu, temveč je samo lakonično rekel, da je njegovo moštvo pred lastnimi navijači zmožno vsega.

Če so ta tri srečanja v ospredju zanimanja nedeljskega nogometnega kola, pa ne smemo misliti, da so ostale tekme manj važne. Res je, da bo Fiorentina sprejela v goste moštvo Lanerossi iz Vicenze in da prognoza govori v prid florentinske enajstorice. Fiorentina se bo morala v nedeljo izkazati pred lastnimi navijači, katere je v preteklem kolu razočarala z neuspešno tekmo v Ferrari.

Zanimivo bo slediti dvoboju med Juventusom in Sampdorio. Turinsko moštvo je zadnje čase precej izven forme in to verjetno zaradi slabih nastopov njegovega najboljšega igralca Charlesa. Sicer je prognoza vseeno na strani domačinov, pa čeprav ni mogoče izključiti presenetljivega zavrtljaja v korist moštva iz Genove.

Od ostalih tekem je vredno omeniti srečanje Bologna-Torino, posebno zaradi rezultata, ki ga danes ni mogoče predvidevati. Eno in drugo moštvo sta sposobni doseči zmago, pa čeprav je ta bolj verjetna na strani domače Bologne, ki je zadnje čase zabeležila viden vzpon. Tudi rezultat med Laziom in Catanio bo verjetno do končnega zvižga v dvomu, medtem ko bo imel Napoli, pri katerem bo gostovala Atalanta, zopet izredno priložnost, da si spravi v žep obe razpoložljivi točki.

Zadnja tekma sporeda nedeljskega kola bo med Padovo in Udinese. Po navadi sta obe enajstorici pokazali lepo igro in izredno borbenost, toda zadnje čase Videmčani nikakor ne morejo najti prave poti za dosego forme in so se prav zaradi tega znašli na dnu razpredelnice tega prvenstva. Počakati bo treba nedeljo, da bomo videli česa so Videmčani zmožni v borbi proti odlični Roccovi enajstorici.

—«»—

Preimenovanje ljubljanskega kluba

Namesto Odreda NK Triglav

LJUBLJANA, 23. — Na redni letni skupščini nogometnega kluba Odred, ki je bila sinoči v Ljubljani, je bilo sklenjeno, da se nogometni odsek loči od matičnega društva in se preimenuje v samostojni nogometni klub Triglav. Za predsednika novega kluba je bil izvoljen Jože Gerbec, bivši predsednik nogometne zveze Slovenije in sedanji direktor BBT v Ljubljani.

NOGOMET

BEOGRAD, 23. — V Rimu se pogajajo za gostovanje beograjskega nogometnega kluba Partizan v Italiji. Partizan bo gostoval, v kolikor bodo pogajanja ugodno zaključena, januarja v Rimu (z Romo), v Palermu in Milanu. Predsednik kluba Roma je načelno že sprejel pogoje Partizana in je izrazil željo, da bi Roma prišla maja meseca na gostovanje v Beograd.

ROKOMET

BUDIMPEŠTA, 23. — V kvalifikacijski tekmi za evropsko prvenstvo v rokometu je madžarska reprezentanca premagala Jugoslavijo v povratni tekmi v Tatabanji s 15:13 (10:6). Ker pa je jugoslovanska reprezentanca v prvi tekmi zmagala z 18:14, se je Jugoslavija kvalificirala za finale.

Totocalcio št. 14

Bari-Milan	X 2
Bologna-Torino	1
Fiorentina-Lanerossi	1
Inter-Spal	1
Juventus-Sampdoria	1
Lecco-Roma	2 X 1
Napoli-Atalanta	1
Padova-Udinese	1
Como-OZO Mantova	1 X 2
Palermo-Alessandria	1 X
Venezia-Novara	1
Sanremese-Savona	X 1
Reggina-Aquila	1 X
Messina-Pro Patria	1 X
Barletta-Siracusa	X

TOTIP št. 52

1.	prvi	1 X
	drugi	X X
2.	prvi	2 2
	drugi	X 1
3.	prvi	2 2
	drugi	1 X
4.	prvi	1
	drugi	X
5.	prvi	2
	drugi	1
6.	prvi	2 X 2
	drugi	X 2 2

Za jutrišnjo tekmo z Marzottom

Degrassi namesto krilca Scale II.

V ostalem bo moštvo Triestine nastopilo v postavi, ki je igrala preteklo nedeljo v Foggi

Za jutrišnjo prvenstveno srečanje med domačim moštvom v rdečih majicah in Marzottom, je vodstvo Triestine potrdilo skoraj v celoti enajstorico, ki je preteklo nedeljo nastopila proti Foggi z edino izjemo, da bo Degrassi zamenjal v krilski vrsti Scalo II.

S tem hoče trener Trevisan doseči nekako ravnovesje med starimi in preizkušenimi ter novimi silami tržaškega moštva, ki so v prejšnjem kolu prvič nastopili s titularci. Priprave za nedeljsko srečanje so še praktično končale snoči po dolgem in napornem treningu, ki je trajal 105 minut. S trenerjem je bilo na igrišču 14 igralcev in sicer De Min, Bernard, Brach, Larini, Frigeri, Degrassi, Fogar, Trevisan, Rebizzi, Cazzaniga, Fortunato, Secchi, Sadar in Scala.

Spored treninga je vseboval srečanje v odbojki, katerega se je udeležilo 10 igralcev. Ostali štirje in sicer De Min, Rebizzi, Bernard in Scala so trenirali z žogo.

Zatem je trener zadržal vse igralce brez izjeme na tekališču, kjer je brila burja, s footingom, s tekom ter z razgibalnimi vajami. De Min je moral trening podaljšati za celih 15 minut in je ves čas vadil pod vodstvom trenerja Trevisana.

Danes zjutraj se bodo igralci Triestine zbrali na stadionu, od koder bodo šli na Kras, kjer bodo preživeli, pod pogojem seveda, da jim burja ne prekriža račune, zadnji dan pred tekmo z Marzottom daleč od mesta.

O edinem madžarskem profesionalcu

Po srečanju z Garbellijem dvoboj Papp-Scholz?

Match med Madžarom in Nemcem bo veljal za naslov evropskega prvaka

MILAN, 23. — Madžarski boksar Lazslo Papp, ki bo v ponedeljek nastopil proti Italijanu Garbelliju v dvoboju, ki ne bo veljal za noben naslov, je že prišel v Milan. V razgovoru z novinarji je Papp izjavil, da se bo februarja sprijel s Severnoafrikancem Salahom Ben Farahatom in končno z Nemcem Gustavom Scholzem za naslov evropskega prvaka v srednji kategoriji.

Skupno s Pappom sta bila njegov dunajski menažer Max Stadtlander in madžarski trener Zsiga Adler. Oba sta potrdila, da so pogajanja s Scholzem v teku in da upata na ugoden zaključek. Zanikala sta, da ima Scholz namen prestopiti v višjo kategorijo, kar je nemški boksar tudi osebno demantiral. Njegova trenutna teža je 74-75 kg, kar pomeni, da bi lahko z dobrim treningom shujšal nekaj kil, ki so določene za njegovo kategorijo.

Če hoče Papp izsiliti dvoboj s Scholzem mora na vsak način zmagati z Garbellijem. Madžar Italijana ne pozna in prav zaradi tega je nevaren nasprotnik. Papp je se pripomnil, da je v preteklosti precej trpel zaradi poškodb na rokah, a sedaj posledic ne čuti več. Madžar, ki ima 34 let, je edini profesionalec v njegovi domovini. Dovoljenje je dobil zato, ker si je priboril tri zlate kolajne z zmagami na treh zaporednih olimpiadah. Stanuje v Budimpešti, kjer je zaposlen pri ministrstvu za težko industrijo. Ko se bo odpovedal športnemu udejstvovanju, se bo posvetil treniranju madžarskih amaterjev. Na vsak način ima Papp, ki ni kot profesionalec zabeležil nitj enega poraza, namen ostati aktiven še kako leto.

—«»—

NAJKASNEJE V 20 DNEH

Moore-Schoeppner za naslov prvaka

NEW YORK, 23. — Nemški boksar srednjetežke kategorije Erick Schoeppner je danes položil pri boksarski komisiji New Yorka kavcijo in je obenem izzval na dvoboj za naslov svetovnega prvaka Američana Archieja Mooreja.

Boksarska komisija je povabila Mooreja naj sprejme dvoboj z Nemcem najkasneje v roku dvajset dni. V nasprotnem primeru bi črnopoltemu prvaku odvzeli naslov. Kot je znano, je NBA že odvzela Mooreju naslov svetovnega prvaka.

Crnopolti boksar je izjavil, da je že poslal boksarski komisiji telegram, v katerem je obrazložil, da ni njegova krivda, če še ni prišlo do dvoboja s Schoeppnerjem. Če Feature sport Co., ki mora organizirati dvoboj, ne bo takoj določila datuma, je še dodal Moore, bo odšel v Italijo, kjer bo stavil svoj naslov v borbi z Giuliom Rinaldijem.

—«»—

Za potrebe telesne vzgoje

Dobiček športne napovedi okrajem

BEOGRAD, 23. — Računa se, da bo letos športna napoved dala na razpolago okrajem za potrebe telesne vzgoje okrag 509 milijonov dinarjev. V prihodnjem letu pa bo ta znesek z raznimi spremembami, ki jih pripravljajo, povečan na nad 1 milijardo dinarjev. Dohodke, ki pripadajo raznim okrajem, bodo razdelili po ključu udeležbe posameznih okrajev. Od letošnjega dohodka bodo največ dobili okraji v Srbiji, okrog 300 milijonov dinarjev, na Hrvaškem 111 milijonov, v Sloveniji 10 milijonov, v Bosni in Hercegovini 47 milijonov, v Makedoniji 23, v Crni gori 6. Največji znesek bo dobil okraj Beograda, 150 milijonov dinarjev, ki je tudi največ prispeval k letošnjemu dobičku športne napovedi.

—«»—

Snežne razmere v Sloveniji

LJUBLJANA, 23. — Po današnjih podatkih so bile snežne in vremenske razmere v zimskih in turističnih središčih Slovenije naslednje:

Planica 55 cm snega, —8 stopinj; Kranjska gora 32 cm, —7; Vitranc nad Kranjsko goro 130 cm, —10; Vršič 140 cm, —10; Belo polje 170 cm; Bohinjska Bistrica 25 cm, —3; Pokljuka 30 cm novega snega na 110 cm stare podlage, —6; Lokve v Trnovskem gozdu 15 cm, ničla; Krvavec 70 cm novega na 70 cm podlage, —9; Ribniška koča na Pohorju 115 cm, —7; Kredarica 170 cm, —14.

BORIS PAHOR: 28.

Onkraj pekla so ljudje

Roman

Tako, da, sem bila dobro kaznovana za svoje izdajstvo proti najinemu skupnemu veselju, da bi ostala skupaj tisti večer.

Strašen večer! Potem ko je stari polkovnik (podoben je bil Churchillu) izbral svojo Dulcinejo, smo spremile naše moderne viteze v oficirski krožek; dolg prostor, ki je bil videti zapuščen s svojimi praznimi stoli in z belimi zavesami; te so bile gibčne pod prsti nevidnega vetra. Ostro pivo, cigarete, arije swinga, poskusi dvojezične konverzacije; me smo vse štiri diskretno zehale za dlanmi. In tisti šmentani polkovnik, ki je v hišici iz brun (rada bi imela za poletne počitnice takšno kočo), tisti polkovnik, ki je šel v napad na Lucon! Bitka pa je morala biti precej vroča, vsaj sodeč po njenem pripovedovanju in po njenih razkuštranih laseh.

Zdaj pa lahko noč. Ne bom spala, samo ugasila bom lučko in nato odprla okno, ker je vroče, in lepo bom pridna pridna čemela.

Lahko noč in na skorajšnje svidenje. Zelo mogoče je, da bom odšla te dni domov na dopust. Rada bi Vas videla pred to dolgo odsotnostjo.»

Odšel je na teraso, legel na pleteni stol. To je treba pretehtati počasi in v miru, vsako besedo posebej, vsak stavek in vsako črko. Zdravnica je z zdravnikom-šefom v gradu in je ne bo še tako kmalu nazaj. Skrbno okusiti vsak izraz, izčrpati ga do dna, kajti na nekaj takšnega se ni moč vnaprej pripraviti. In vse napisano s svinčnikom, ležé, a trdno in razločno; ko je napolnila vse štiri strani pisemskega papirja, je pretrgala nov list čez polovico in popisala še tistega. Kakor zdravnik, ki odtrga nov list iz zapisnice in ga urno popiše z recepti.

Nekoliko otroška pisava; a nkrati tekoča in izvirna s svojimi tiskanimi *s* in *v*, z besedami, ki so sestavljene iz ločenih črk ter spet s celimi stavki, ki so tesno povezana, ritmična veriga. In vse hkrati vse stvarno in obenem preneseno nad resničnost. Ležim v medeni svetlobi in vešče trkajo ob šipe s kosmatimi telesi. Vsaka žena ali zarodek žene vzvalovi v plesu kakor bilka na travniku. Stali so okoli nas kakor lakomni medvedje. Oh, kako še premalo polirano pleme, ti moderni vitezi! Mozaik podob, ki jih stresa mimogrede, skoraj nezavedno, a vendar z razumno jasnostjo in z igrivim humorjem. Nato pa čisto brez slepomišenja: «Tako sem bila dobro kaznovana za svoje izdajstvo proti najinemu veselju, da bi ostala skupaj tisti večer.»

Zaprl je veke. *Izdajstvo.* Rabi prav tisto edino pravilno besedo, tisto, ki jo je sam rabil; in zaradi te same besede bi jo človek blagroval in nosil na rokah. In če je zdaj ta val ganjenosti v prsih, sreča, potem je ta hip srečen. To si je treba priznati. Si priznati in ostati skromen, ostati brez bahavosti, da se mu smrt ne maščuje iz zasede. To je, kar je nevede pričakoval od nje. In to je poglavitno. To namreč, da ga v tem ni razočarala. Narobe. Napisala je dosti več: «Zdelo se mi je, da bom vse izgubila, če bom odšla od Vas, čeprav nisem natanko vedela, kaj naj bi to bilo.» To se pravi, da je čutila to, kar je čutil on, ko jo je nato v gozdu zanikal. In če je slutila to, potem je tista prava, potem se ni uštel. Vse to pa bi bilo skoraj brez pomena, če bi to povedala drugačna ženska, ne ona, ki bo pridna pridna ležala v temi, ko bo ugasila luč. Pridna pridna. To je kakor njena roka, ki ga na sprehodu samogibno vodi. In tako je prav, ker ljubezen je iskanje neopredeljenega, strast in igra. Strast, porazdeljena po vseh kamenčkih mozaika, a vendar enotna. Tudi vešče s kosmatimi telesi, tudi noč, ki je hladna kot otroški dih, tudi opis častniškega krožka. Vse njen sestavni del. Tudi njene roke po masaži na časniku. To predvsem. Tako zelen fižolov strok, kaplja v oko in dunajski valček, ki prihaja iz ene celice tistega satja, ki je njihova stavba, one pa čebele v njenih celicah. Znala bi Vam ga zamrmrati. Ne, rada bi Vam ga zamrmrala. Odprl je pismo in poiskal tisto vrsto. Da, rada bi Vam ga zamrmrala, je napisano; prej je slabo bral. Tudi to košček mozaika, kajti brez te zmožnosti življenja v stvari je ljubezen jadrnica brez vetra. In ona to ima; tako da vse to skorajda ni resnično.

Tedaj so se odprla vrata in na pragu je stala zdravnica.

«A, tam ste.»

Njen glas je rezek kakor zmeraj; ko da se v mislih nenehno z nekom prepira. Spremlja jo gospodična Ribau.

«Koliko časa je gospod Suban že tukaj?» je vprašala gospodično Ribau.

«Od meseca maja, kajne, gospod Suban?»

«Tako je. Od prvih dni maja.» Iz paviljona ga bo poslala, zato je prišla v spremstvu gospodične Ribau.

«Nove, hudo bolne bolnike bomo dobili.» Zadirčna je in maha s stetoskopom po zraku.

«Razumem, doktor.»

«Nič nimate kaj razumeti, ker niti jaz nisem pred eno uro slutila, da bodo prišli!»

«Res je prišlo tako iznenada,» je rekla gospodična Ribau; kaj se vendar tako opravičuje, je pomislil.

«Naj se odpravim takoj?» In sedel je, da je ležalni stol škrtnil.

«Zdaj, kajne?» je vprašala zdravnica gospodično Ribau. «Bi bilo najboljše zdaj?»

«Da,» je rekla gospodična Ribau. «Tako bomo pripravili sobo.»

«O, to bo šlo hitro,» je rekel. «Samo majhen kovček imam in par škornjev!»

«Pa, da. Od meseca maja ste tu,» je rekla kakor sama sebi zdravnica. «Škornji? Kakšni škornji?»

«Vojaški, doktor.»

Gospodična Ribau je že odprla vrata, zdravnica pa je vprašala: «Nemški?»

«Nemški, doktor. Naj vam jih pokažem?»

«Ne. Tega ne. Tega res nočem videti.» In odšla je skozi vrata.

«Česa si ne izmisli,» je rekla na hodniku.

XXI.

Pravzaprav ima ta paviljon lepo lego. Razgled se razprostira daleč po dolini. Vse do Marne. Trinadstropen in dolg, je paviljon kakor bela ladja sredi drevja, prihaja pa se k njemu po poti, ki se kmalu ob vhodu in ob gradu vzpenja na levo. Gosti kostanji ves čas zaslanjajo pot. Gosta ograja in bodeča žica sta za mejo. A kljub ograji vodijo skrite steze strmo skozi gozd. Tam spodaj, nevidna zaradi drevja, je pot, ki ima na ovinku spomenik padlim. Niti s te gornje terase je ni videti, ne poti ne treh hiš. Samo petelinje petje kaže približno lego kmetij. Z zadovoljstvom je pomislil na dve vrsti na modri štirikotni lepenki: «Po večerji ob spomeniku padlim.» Dve vrsti. A pomembni kakor zemlja in sonce skupaj. Nasprotni tečaj tesnobi, brezumen kakor ona. A skuša ne misliti na zvečer, zato spet odpre Colasa Breugnona. A Romain Rolland ga zdaj moti s svojimi sozvočji; ritmično cingljanje. Preveč igračasto ta hip; tisti slog ne more osvojiti človeka, ki je sam preveč nemiren, da bi se znal uvrstiti v takšno besedno melodijo v stavku.

Ležalni stoli so vzdolž zida, pred njimi je široka sončna lisa, ki pada iz širokih, rjavordečkastih platen. Železni drogovi jih držijo izpahnjena nad ograjo.

Nekdo pridušeno smrči na koncu terase in sosed zdaj že drugič skoči z ležišča in ga potrese.

Prihajala je od glavne ceste. Zaradi odpetega ovratnika in zaradi gladkih, spodaj rahlo vzvalovanih las je njena postava hkrati sveža in zbrana.

«Bi me skoraj prehiteli,» je rekel.

Njeni športni čevlji urno tarejo drobni pesek poti.

«Dober večer,» je rekla, ko se je približala.

«Samo da niste nalašč vstali iz postelje.»

«Nisem, ne. Popoldan sem bila zunaj in se grela na soncu kakor martinček.»

Gre ob njem, a samosvoje zravnana in s pogledom zmeraj uprtim naprej. «Hodim po skritih poteh, ki jih poznam samo jaz.»

«In ste tako v gozdu cele ure sami?»

«Večkrat obujem visoke čevlje, ki sem jih nosila takrat, ko sem še hodila v šolo. Posebno ko so tla mokra od dežja, so zelo pripravni.»

Za hip je bil prijeten molk med njima.

«Nič pa niste še povedali o grlu.»

Se nadaljuje